

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΤΗΣ

Πανελλήνιος Σύλλογος
Θεματικού Φιλοτελισμού & Νεότητας

Τριμηνιαίο φιλοτελικό & πολιτιστικό περιοδικό

Έτος 12^ο, Αρ. 47. Ιούλιος - Σεπτέμβριος 2011

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΤΗΣ

Τριμηνιαία Περιοδική Έκδοση, Έτος 12^ο, Τεύχος 48^ο, Οκτώβριος-Δεκέμβριος 2011
Ιδιοκτήτης: ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΜΟΥ
Εκδότης-Διευθυντής: Π.Λεούσης.
Συντακτική Επιτροπή: Π.Λεούσης, Π.Καγκελάρης, Θ.Απέργης
Αγίου Δημητρίου 12, 14452 Μεταμόρφωση. Τηλ. 210 2825134, e-mail: p_leoussis@hotmail.com
www.thematic-philatelist.gr, <http://themaphila.blogspot.com>
Υπεύθυνος τυπογραφείου: "NO+ADO", Κυριάκος Αλεξίου & Σια ΕΕ
Διανέμεται δωρεάν στα μέλη. Ετήσια Συνδρομή € 15. Εγγραφή € 5.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

CONTENTS

Γράμμα του προέδρου	1	Editorial	1
Τα δικά μας και δικά σας νέα.....	2	Philatelic news	2
Εντομοφαγία	4	Entomophagy	4
Το μοσχοφόρο ελάφι	11	The Siberian musk deer	11
Νίκος Καζαντζάκης	12	Nikos Kazantzakis	12
Νέος κατάλογος Ολυμπιακών γραμματοσήμων	14	A new Olympic stamps catalogue	14
Η βανίλια	15	The vanilla	15
Κον Τίκι	16	Kon Tiki	16
Η Παναγία της Φάτιμα	20	Our Lady of Fátima	20
Ογκίστ Ροντέν	23	August Rodin	23
Τα τσιπς	25	Potato chips	25
Αναδρομή στις Ελληνικές Φιλοτελικές Εκθέσεις	26	History of the Hellenic philatelic exhibitions	26
Η κωπηλασία	30	The rowing	30
Γερμανικός ποιμενικός	33	The German Shepherd Dog	33
Ανοικτή Επιστολή: <i>Ελληνικά μηχανόσημα</i>	34	Open letter: <i>Greek franking machine cancels</i>	34
Αχ αυτό το πλάνο!	37	Examples of thematic plans	37
Το ημερολόγιο ενός καπνιστή	38	The diary of a smoker	38
Νέες εκδόσεις Ελλάδας - Κύπρου - ΟΗΕ	40	New issues of Greece, Cyprus, UN	40
Το ρόδι	44	The pomegranate	44

Εικόνα εξωφύλλου: Γραμματόσημα που εκφράζουν Χριστουγεννιάτικες Ευχές.

THE THEMATIC PHILATELIST

Quarterly Journal. Year 12th. No 48, October-December 2011
Owner: THE PANHELLENIC SOCIETY OF THEMATIC PHILATELY
Editor-Director: Pantelis Leoussis
Editorial Committee: P. Leoussis, P. Cangellaris, Th. Apergis
Address: 12, Agiou Dimitriou Str., GR-14452 Metamorphosi, Athens
Tel. +31- 210-2825134; e-mail: p_leoussis@hotmail.com

www.thematic-philatelist.gr, <http://themaphila.blogspot.com>

The journal is distributed gratis to the members
Annual subscription € 15. New members' subscription € 5

Διοικητικό Συμβούλιο 2011-2013 Πανελληνίου Συλλόγου Θεματικού Φιλοτελισμού

Παντελής Λεούσης Πρόεδρος,
Παναγιώτης Καγκελάρης Αντιπρόεδρος,
Ιωακείμ Χαλβατζιδόπουλος Γ. Γραμματέας,
Αλέκος Ιατρίδης Ταμίας,
Βασίλης Αγραφιώτης Έφορος,
Θανάσης Απέργης (Θεσσαλονίκη) μέλος,
Αριστομένης Καλυβιώτης (Καρδίτσα) μέλος.

Εξελεγκτική επιτροπή:
Βασίλης Αποστολόπουλος
Παναγιώτης Θεοδωρόπουλος
Ευάγγελος Ολύμπιος

Ο Θεματικός φιλοτελιστής έχει τιμηθεί με τα εξής μετάλλια:
EUROCUPRUM 2001 (Πολωνία) Χάλκινο, ΕΦΙΛΑ 2002 (Ελλάδα) Μεγάλο Αργυρό
TEMEX 2003 (Αργεντινή) Μεγάλο Αργυρό, BRNO 2005 (Τσεχία) Επάργυρο
JERUSALEM 2006 Αργυρό, BALKANFILA 2007 Μεγάλο Αργυρό, CHINA 2009 Αργυρό,
ANTVERPIA 2010 Αργυρό

Επισκεφτείτε την ιστοσελίδα μας και το blog:

www.thematic-philatelist.gr

<http://themaphila.blogspot.com>

Προς τους φίλους αναγνώστες...

Αγαπητοί φίλοι,

Ο απόηχος που μας άφησαν οι εκδηλώσεις για την 150η επέτειο από την έκδοση του πρώτου ελληνικού γραμματοσήμου μας έδωσε ένα προσωρινό μήνυμα αισιοδοξίας. Τόσο η περίφημη έκθεση που οργάνωσαν τα Ελληνικά Ταχυδρομεία στο Ζάππειο Μέγαρο, όσο και οι εκδηλώσεις της Ελληνικής Φιλοτελικής Εταιρείας με τις πολλαπλές ομιλίες γύρω από την Μεγάλη Κεφαλή του Ερμή, άφησαν άριστες εντυπώσεις, δημιουργώντας την αίσθηση (ή ψευδαίσθηση), ότι βρισκόμαστε σε μία ανεπτυγμένη φιλοτελική χώρα, όπου παρόμοιες εκδηλώσεις απαντώνται στους ετήσιους τακτικούς προγραμματισμούς φιλοτελικών εταιρειών και πραγματοποιούνται με μεγάλη συχνότητα.

Έστω και περιστασιακά, νοιώσαμε σαν Γάλλοι, Ιταλοί ή Γερμανοί, καθώς ξυπνώντας το πρωί αντιμετώπιζαμε το δίλλημα της επιλογής: Να πάμε πρώτα στην έκθεση του Ζαππείου ή στην ομιλία της ΕΦΕ; Να χάσουμε κάτι από την μία εκδήλωση ή από την άλλη;

Διότι εκείνοι, οι ξένοι, έχουν την πολυτέλεια και την τύχη να γεύονται παρόμοια πλούσια μενού πολλές φορές το χρόνο. Αν, για παράδειγμα, η πόλη τους δεν διαθέτει αυτό το μήνα στρωμένο παρόμοιο φιλοτελικό “τραπέζι”, σίγουρα θα το διαθέτει κάποια από τις κοντινές ή λιγότερο κοντινές πόλεις. Με αυτό τον τρόπο η “ευτυχία” τους είναι συνεχής, η γνωριμία τους με τα διάφορα φιλοτελικά “πιάτα” αδιάκοπη και η “γαστριμαργική” τους επιμόρφωσή δεδομένη.

Το μόνο απογοητευτικό των εορτασμών αυτής της σπουδαίας επετείου είναι το ότι περιορίστηκαν στο κέντρο, και σε μία ακτίνα ενός ή δύο χιλιομέτρων. Καμία άλλη εκδήλωση δεν ακούστηκε από όλη την υπόλοιπη χώρα. Λες και η επέτειος αφορούσε μόνο τους “φιλοτελιζομένους” από Ακαδημίας έως Ζάππειο.

Όλοι όσοι αγαπάμε το φιλοτελισμό ειλικρινά και συνειδητά, χαρήκαμε ιδιαίτερα αυτές τις λίγες ονειρικές ημέρες. Και προσπαθήσαμε να διατηρήσουμε το όνειρο όσο το δυνατόν για περισσότερο χρόνο. Σαν τότε που, παιδιά, βγαίναμε από το σινεμά συνεπαρμένοι, και για κάμποση ώρα μέναμε βυθισμένοι στην ονειρική ατμόσφαιρα που μας είχε δημιουργήσει η ταινία.

Όμως το όνειρο ήδη τελείωσε. Κράτησε μόνο λίγες μέρες. Εφεξής μας περιμένει και πάλι η σκληρή ελληνική φιλοτελική πραγματικότητα.

ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ
ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ σε όλους

Ο πρόεδρος

Νέο Διοικητικό Συμβούλιο.

Μετά τις αρχαιρεσίες για την ανάδειξη νέου Διοικητικού Συμβουλίου της Φιλοτελικής Εταιρείας Πειραιά και την σύστασή του σε σώμα, αυτό διαμορφώθηκε ως εξής:

Κασαπάκης Φίλιππος - Πρόεδρος
 Περπιράκης Εμμανουήλ - Αντιπρόεδρος
 Βουλγαρίδης Σάββας - Γ. Γραμματέας
 Ηλιόπουλος Ηλίας - Ειδ. Γραμματέας
 Συντριλαάς Αντώνιος - Ταμίας
 Βροντάκης Ανδρέας - Έφορος
 Βρεττάκος Νικόλαος - Κοσμήτωρ

Η νέα διεύθυνση στην οποία η εταιρεία μετατεταστάθηκε πρόσφατα είναι:

Ακτή Ποσειδώνος 2-4 & Δημοσθένους,
 Μέγαρο Πειραιά, Τ.Κ. 18536

Κυκλοφορία νέων καταλόγων.

• Ο γνωστός Οίκος Βλαστού έθεσε το Σεπτέμβριο σε κυκλοφορία τρεις νέους καταλόγους για το 2012: Ελλάδος (1861-2011), Ελληνικών Περιοχών και Κύπρου.

Διαφοροποιώντας την μέχρι τώρα εκδοτική πολιτική του, ο Οίκος άλλαξε τις διαστάσεις τους σε μέγεθος βιβλίου τσέπης (12 X 16,5) και καθιέρωσε νέες τιμές: 9 ευρώ για τον κατάλογο Ελλάδος, 8 για τις Ελληνικές Περιοχές και 7 για την Κύπρο.

• Κυκλοφόρησε πρόσφατα ο κατάλογος HELLAS του Οίκου Α. Καταμήτσου. Αποτελείται από τρεις τόμους, οι οποίοι περιλαμβάνουν: ο πρώτος την περίοδο 1861-1959, ο δεύτερος την περίοδο 1960-2011 και ο τρίτος τις Νέες Χώρες και τις σφραγίδες. Η τιμή των τριών τόμων ορίστηκε σε 20 ευρώ.

Μία ενδιαφέρουσα έκδοση.

Κυκλοφόρησε πρόσφατα στην Αλεξανδρούπολη μία καλαίσθητη και τεχνικά άρτια έκδοση με τίτλο "Ιστορικό, Φιλοτελικό Λεύ-

κωμα Θράκης (1850-1923)". Συγγραφέας ο συλλέκτης και μελετητής Λευτέρης Τσινταράκης και εκδότης ο "Παρατηρητής της Θράκης" (Εφημερίδα - Ραδιόφωνο - Τυπογραφείο).

Στις 480 σελίδες του εξ ολοκλήρου έγχρωμου έργου περιλαμβάνονται γραμματόσημα, φωτογραφίες και ιστορικά τεκμήρια που καλύπτουν όλο τον θρακιώτικο χώρο για 73 χρόνια, αποτελώντας ένα φιλοτελικό και ιστορικό ντοκουμέντο ιδιαίτερου ενδιαφέροντος, τόσο για απλούς φιλομαθείς αναγνώστες όσο και για ιστορικούς και φιλοτελιστές.

Για τους ενδιαφερόμενους, το έργο διατίθεται αντί 35 €, συν έξοδα αποστολής.

Περισσότερες πληροφορίες στα τηλ. 25310 31332, 6975861422, ή στο e-mail: sofia8@gmail.com, Κα Σοφία Παιδαράκη.

Γιορτές για τα 150χρονα του "Ερμή".

• Έκθεση του ΕΛΤΑ στο Ζάππειο.

Τα 150 χρόνια του ελληνικού γραμματισμού μπορεί να μη γιορτάστηκαν με μία μεγάλη διεθνή έκθεση, όπως θα έπρεπε και όπως θα άρμοζε σε μια τόσο σημαντική επέτειο, όμως ευτύχησαν να τιμηθούν με δύο σπουδαίες εκδηλώσεις που απάλυναν τον καημό όλων από εμάς ζητούν για το φιλοτελισμό μας το κάτι περισσότερο, το μέγιστο.

Η πρώτη ήταν η εκπληκτικού περιεχομένου έκθεση που οργάνωσαν τα ΕΛΤΑ στον Ζάππειο Μέγαρο. Εξάίρετο υλικό που επί δεκαετίες στέναζε φυλακισμένο στα σκοτεινά σεντούκια του Ταχυδρομικού και Φιλοτελικού Μουσείου της Αθήνας, είδε επί τέλους το φως της ημέρας στις ιδανικές εκθεσιακές αίθουσες του Ζαππείου.

Εκστατικοί οι επισκέπτες – όσοι τουλάχιστον μπορούσαν να εκτιμήσουν τη σπουδαιότητά των εκθεμάτων- , στέκονταν μπροστά

στα πλαίσια, με μάτια γεμάτα θαυμασμό γι' αυτές τις σπουδαίες σπανιότητες. Ολόκληρα φύλλα της Α' Ολυμπιακής σειράς του 1896, φύλλα Μεγάλης Κεφαλής, αυθεντικά σχέδια καλλιτεχνών του μεγέθους ενός Κεφαλληνού, ενός Μπισκίνη, ενός Τάσσου, αλλά και άξιων νεωτέρων... Όλα αυτά δίπλα σε δοκίμια χρώματος, σχέδια που δεν εγκρίθηκαν, δοκιμαστικά τραβήγματα, πολλαπλά σπάνιων ελληνικών εκδόσεων...

Αληθινά κρίμα που με το τέλος της έκθεσης, αυτά τα φιλοτελικά αριστουργήματα θα οδηγηθούν και πάλι στη σκοτεινή φυλακή τους. Ίσως τα ΕΛΤΑ προτίθενται να μας τα ξαναδείξουν στην επέτειο των 200 ετών από την πρώτη έκδοση των Μεγάλων Κεφαλών. Τότε όμως, αναρωτιόμαστε αν θα υπάρχουν φιλοτελιστές να τα δουν, να τα θαυμάσουν και να εκτιμήσουν την αξία τους.

▪ Τριήμερη γιορτή της ΕΦΕ.

Μία άλλη, επίσης μεγάλη γιορτή για τα 150 χρόνια από την έκδοση του πρώτου ελληνικού γραμματοσήμου οργανώθηκε από την Ελληνική Φιλοτελική Εταιρεία. Συνίστατο σε προγραμματισμένες ομιλίες καταξιωμένων συλλεκτών/μελετητών, Ελλήνων και ξένων, επάνω στις εκδόσεις της Μεγάλης Κεφαλής του Ερμή. Είχε διάρκεια δύο ημερών και έλαβε χώρα στις 30 Σεπτεμβρίου και 1η Οκτωβρίου, στο εντευκτήριο της Εταιρείας της οδού Ακαδημίας και στην αίθουσα δημοπρασιών του γνωστού οίκου Collectio, του Αλέκου Γαληνού, αντίστοιχα.

Ωστόσο, η ΕΦΕ είχε και τρίτη γιορτινή ημέρα, που πραγματοποιήθηκε στις 2 Οκτωβρίου, σε αίθουσα του ξενοδοχείου Χίλτον. Είχε για θέμα της την απονομή τιμητικών διακρίσεων που η ιστορική Εταιρεία απονέμει κάθε πέντε χρόνια σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα με εξέχουσα φιλοτελική δραστηριότητα κατά το παρελθόν. Ήταν μία λαμπρή τελετή, στην οποία τιμήθηκαν οι Louis Basel (ΗΠΑ), Ανδρέας Ζέης, Ιωάννης Νταής και Γεώργιος Δολιανίτης, καθώς και οι Αλέξανδρος Καλλιγιάς και Πέτρος Τιβέριος (Γερμανία) μετά θάνατον.

Οι βραβεύσεις και οι σύντομες ενδιάμεσες ομιλίες διανθίστηκαν με μία άριστα επιλεγμένη ποικιλία τραγουδιών, κυρίως κλασικού

ρεπερτορίου, που ερμήνευσαν με ιδιαίτερη μουσικότητα δύο νέοι λυρικοί καλλιτέχνες: η μεσόφωνος Ελένη Βουδουράκη και ο τενόρος Δημήτρης Πακσόγλου, με τη συνοδεία του πιανίστα Βενιαμίν Χατζηκουμπάρουλου.

Εντυπωσιακή ήταν και η ερμηνεία των δύο καλλιτεχνών στον *Ύμνο στο Γραμματόσημο* του Παντελή Λεούση, με τον οποίο άνοιξε η όλη τελετή.

Φιλοτελικές απώλειες

Ο φιλοτελικός κόσμος πενθεί τον πρόσφατο χαμό ενός ακούραστου εργάτη του ελληνικού φιλοτελισμού, του Νίκου Μπεργιόπουλου. Ο Νίκος υπήρξε θεματικός συλλέκτης (σκάκι), εκθέτης, φιλοτελικός παράγων και αρθρογράφος.

Η δραστηριότητα του αρθρογράφου ήταν αυτή στην οποία κυρίως διακρίθηκε, τόσο με τα άρθρα του στην εφημερίδα Καθημερινή και σε περιοδικά του κέντρου και της περιφέρειας, όσο και με την έκδοση των δύο βιβλίων του με τίτλο *Αναμνηστικές Σφραγίδες* που κυκλοφόρησαν μέσω του Οίκου Βλαστού.

Είλικρινή συλλυπητήρια στους οικείους του.

Φιλοτελικές εκθέσεις

▪ Balkanfila 2012

Από 24 έως 27 Μαΐου 2012 θα διεξαχθεί στο Μάριμπορ της Σλοβενίας η έκθεση MARIBOFILA, η οποία περιλαμβάνει δύο ξεχωριστές εκθέσεις: την ALPS-ADRIATICA 2012 και την BALKANFILA 2012.

Η BALKANFILA, στην οποία θα λάβουν μέρος και Έλληνες εκθέτες, περιλαμβάνει τις τάξεις Ταχυδρομικής Ιστορίας, Θεματικού Φιλοτελισμού, Νεότητας, Ανοικτή Τάξη, Ενός Πλαισίου και Φιλοτελικής Φιλολογίας.

Εθνικός αντιπρόσωπος είναι ο Παντελής Λεούσης (τηλ. 210 2825134).

▪ Salon du timbre 2012

Το 2012, από 9 έως 17 Ιουνίου, οργανώνεται και πάλι η γνωστή παρισινή έκθεση Salon du timbre. Εφέτος περιλαμβάνει τις τάξεις Παραδοσιακού Φιλοτελισμού και Ταχυδρομικής Ιστορίας.

Αντιπρόσωπος της Ελλάδας έχει οριστεί ο Σωκράτης Μπόζοβιτς (τηλ. 210 6519553).

Προτού να αποκτήσουν οι άνθρωποι εργαλεία για να κυνηγήσουν ή να καλλιεργήσουν, τα έντομα θα πρέπει να αντιπροσωπεύαν ένα σημαντικό μέρος της διατροφής τους. Τα στοιχεία που το αποδεικνύουν προέρχονται από αναλύσεις που έγιναν σε απολιθωμένα περιπτώματα (κοπρολίτες) σε σπηλιές των ΗΠΑ και του Μεξικού. Σε σπηλιές των Βουνών Ozark βρέθηκαν επίσης κοπρολίτες που περιλάμβαναν μυρμήγκια, προνύμφες κανθάρων, ψείρες, μικρές αράχνες και ακάρεα. Με δεδομένο ότι μερικά από τα αρχαιότερα είδη μαϊμούδων ήταν ζώα αρχικά νυκτόβια, δενδρόβια και εντομοφάγα, αλλά και το γεγονός ότι μέχρι σήμερα οι περισσότεροι πιθηκοί είναι, σε μεγαλύτερη ή μικρότερη έκταση, εντομοφάγοι, δεν θα πρέπει να μας εκπλήσσει αν και οι πρώτοι άνθρωποι είχαν παρόμοιες διατροφικές συνήθειες.

Στις σπηλαιογραφίες της Αλταμίρα, της βόρειας Ισπανίας, που χρονολογούνται από το 30.000 έως το 9.000 π.Χ., απεικονίζονται άνθρωποι που συλλέγουν φωλιές άγριων μελισσών. Είναι φυσικό, μαζί με το μέλι, να είχαν φάει χρυσαλίδες και προνύμφες. Σε ερείπια της επαρχία Shanxi της Κίνας, ηλικίας 2.000 έως 2.500 ετών π.Χ., βρέθηκαν κουκούλια άγριου μεταξοσκώληκα (*Religiocsa Theophilica*). Τα κουκούλια είχαν πολύ μεγαλύτερες τρύπες από αυτές που κάνουν οι χρυσαλίδες κατά την έξοδό τους, γεγονός που οδηγεί στο συμπέρασμα ότι είχαν φαγωθεί. Τελικά, είναι βέβαιο ότι πολλές αρχαίες πρακτικές εντο-

μοφαγίας έχουν περάσει στην εποχή μας, διαμορφώνοντας την παραδοσιακή εντομοφαγία.

Έχουν καταγραφεί περίπου 1417 είδη εντόμων που καταναλώνονται από 3.000 διαφορετικές εθνότητες. Πολλοί λαοί καταναλώνουν έντομα, μερικές φορές όχι για επιβίωση αλλά για λιχουδιά. Ωστόσο, πρέπει να προσθέσουμε ότι όλοι μας καταπίνουμε εν αγνοία μας περί τα 500 γραμμάρια εντόμων το χρόνο, κατά μέσον όρο. Βρίσκονται κρυμμένα μέσα στα φρούτα, σε μαρμελάδες, στο ψωμί και αλλού.

Η εντομοφαγία παρατηρείται κυρίως στην Ασία και στην Αφρική, για διαφορετικούς λόγους. Στην Αφρική, τα έντομα βοηθούν στην επιβίωση και στην εξασφάλιση πρωτεϊνών, ενώ για τους Ασιάτες είναι μέρος των γευστικών τους απολαύσεων, συχνά ιδιαίτερα δαπανηρό.

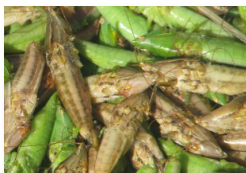
Οι ομάδες εντόμων που καταναλώνονται περισσότερο είναι τα κολεόπτερα, κυρίως οι σκαραβαίοι και *Cerambycidae*, και τα λεπιδοπτερα, περισσότερο όταν βρίσκονται στο στάδιο των προνυμφών ή των χρυσαλίδων. Καταναλώνονται επίσης τα υμενόπτερα, με πρώτες τις άγριες μέλισσες, τα ορθόπτερα, όπως οι ακρίδες, και μερικές άλλες ομάδες εντόμων όπως οι τερμίτες (ισόπτερα), τα ημίπτερα κ.ά.

Ας απολαύσουμε λοιπόν μερικά ...γεύματα, απεικονίζοντας την "πρώτη ύλη" σε γραμμάτωση και το έτοιμο πιάτο σε απλές εικόνες.

Μερικοί επιμένουν στα πιάτα "της ώρας". Άλλοι αρκούνται σε διατηρημένες τροφές. Θέμα επιλογής!

Οι ακρίδες είναι το έντομο που καταδικάζει η Βίβλος (Λευιτικά, 11:22). Αυτό όμως δεν επηρεάζει καθόλου την γεύση τους, γι' αυτό και είναι από τα συχνότερα προτιμώμενα έντομα από τους γευσιγνώστες εντομοφάγους. Αφού τους αφαιρέσουν φτερά και πόδια, είναι έτοιμες για μαγείρεμα. Στο Μεξικό τις τρώνε ψητές, προσθέτοντας τσίλι και λάιμ. Αλλού τις καταναλώνουν και καψαλισμένες, αλεσμένες και με πολλούς άλλους τρόπους.

Οι λιβελοούλες ανήκουν στα αγαπημένα εδώδιμα έντομα των Ινδονησίων και των Κινέζων. Τρώγονται, βραστές ή τηγανητές, τόσο σε μορφή προνύμφης όσο και σαν ώριμα άτομα.

Οι προνύμφες του εντόμου *Endoxycla leucopochila* ζουν μέσα στο ξύλο. Πλούσιες σε λίπος και πρωτεΐνες, καταναλώνονται ευρύτατα από τους Αυστραλούς Αβοριγίνες, κυρίως ψητές στα κάρβουνα. Έχουν γεύση ομελέτας με άρωμα από καρύδι.

Οι Βρομούσες είναι πλούσιες σε βιταμίνη Β. Λέγεται ότι η γεύση τους πικρίζει και θυμίζει κανέλα, και ότι έχουν ηρεμιστικές και αναλγητικές ιδιότητες. Συχνά τις καταναλώνουν ζωντανές. Υπάρχουν ετήσια φεστιβάλ Βρομούσας, στα οποία καταναλώνονται χιλιάδες.

Τα γιγαντιαία σκαθάρια της οικογένειας *girixidae* (είδος *κατσαριδας*) είναι πολύ δημοφιλή στην Ταϊλανδέζικη κουζίνα. Τα καταναλώνουν ωμά, τηγανιτά ή στον ατμό, είτε σαν εκχύλισμα σε σάλτσες. Ωμά, έχουν ένα άρωμα που θυμίζει πράσινο μήλο. Στον ατμό, η σάρκα τους είναι υφάλμυρη και έχει το άρωμα μπανάνας ή πεπτονιού, με γευστική συνάφεια ψαριού. Καθώς είναι μεγαλόσωμα, συχνά τα τεμαχίζουν σε λεπτά φιλέτα.

Το σκουλήκι της αγαυής (αθάνατος) είναι η προνύμφη ενός λεπιδόπτερου. Στο Μεξικό έχει δύο χρήσεις. Αποτελεί γευστικό συμπλήρωμα ενός γεύματος, αλλά και μπαίνει συχνά στις φιάλες του ποτού Τεκίλα, ως δείγμα γνησιότητας και υψηλής περιεκτικότητας σε αλκοόλ. Αν οι βαθμοί οινοπνεύματος δεν είναι οι σωστοί, τότε το σκουλήκι θα διαλυθεί!

Οι γαιοσκώληκες (σκουληκαντέρες) είναι γνωστοί για την περιεκτικότητά τους σε πρωτεΐνες και σίδηρο. Προτού καταναλωθούν, τους βάζουν για μία νύχτα σε πολύ μήλου για να καθαρίσουν. Τρώγονται κυρίως από τη φυλή Yekupa της Βενεζουέλας, αλλά και σε πολλές άλλες χώρες. Σκουληκαντέρες μπαίνουν και στο Τζιν για να βελτιώσουν το άρωμα και τη γεύση.

Οι σφίγγες καταναλώνονται βραστές, σοταρισμένες, ψητές και τηγανητές, είτε σε ενήλικο στάδιο, είτε σαν προνύμφες. Ο Αυτοκράτορας Χιροχίτο τις λάτρευε βραστές με ρύζι.

Οι τερμίτες συνήθως τρώγονται ωμοί, τη στιγμή που τους μαζεύουν από τις φωλιές τους. Πλούσιοι σε λίπος και πρωτεΐνες, προτιμούνται κυρίως στην Αφρική. Συλλέγονται τις νύχτες της περιόδου των βροχών, όταν συγκεντρώνονται κατά χιλιάδες γύρω από ένα τεχνητό φως. Στη Γουατεμάλα ούτε οι ιπτάμενοι τερμίτες (βασιλίσσες) πάνε χαμένοι. Τρώγονται ψητοί στο *comal* (ρηχό παραδοσιακό τηγάνι), με αλάτι και λεμόνι.

Τα Περιοδικά Τζιτζίκια εμφανίζονται όλα μαζί ως ενήλικα άτομα κάθε 17 χρόνια (αντίθετα με τα ετήσια). Έχουν σώματα τρυφερά, χυμώδη, και –κατά πως λένε- νοστιμότητα. Ωστόσο, και τα υπόλοιπα είδη τζιτζικιών τρώγονται συστηματικά σε ασιατικές χώρες, όπως σε Ιαπωνία, Ταϊλάνδη και Μαλαισία.

Τα λιπαρά οξέα των χρυσαλίδων της οικιακής μύγας αποδείχτηκε ότι είναι παρόμοια και εξίσου ωφέλεια με αυτά μερικών ψαριών. Αυτές οι κοκκινωπές, σαν μικρά χάπια, χρυσαλίδες λέγεται ότι είναι πολύ νόστιμες και ιδιαίτερα θρεπτικές. Τις προτιμούν πολλοί εντομοφάγοι γευσιγνώστες.

Η γνωστή μας αράχνη Ταραντούλα, νωπή ή αποξηραμένη και ενισχυμένη με πικάντικα μπαχαρικά, αποτελεί το αγαπημένο σνακ Καμποτζιανών, αλλά και Ασιατών της Νοτιοανατολικής Ασίας. Θεωρείται ότι είναι πλούσια σε πρωτεΐνες και ενισχύει την σεξουαλική ικανότητα.

Στη Δυτική Αφρική, τεράστια σύννεφα από μικρά δίπτερα εντομα (σκνίπτες, μυγάκια κλπ.) εμφανίζονται στα τροπικά ποτάμια και στις λίμνες. Συλλαμβάνονται κατά εκατομμύρια, συμπιέζονται σε συμπαγή μπλοκ και ψήνονται, παράγοντας έτσι το λεγόμενο κέικ kunga.

Ο γιγαντώσωμος Σκαραβαίος Ρινόκερος είναι γνωστός ως ένα από τα πιο δυνατά ζώα στον κόσμο αφού μπορεί να σηκώσει βάρος που ξεπερνά 850 φορές το βάρος του. Αυτό το σκαθάρι και οι προνύμφες του ανήκουν στο συνηθισμένο διαιτολόγιο των κατοίκων της Νιγηρίας. Μελέτες έχουν καταδείξει ότι οι προνύμφες τους είναι πλούσιες σε πρωτεΐνες, ασβέστιο και φώσφορο. Ετοιμάζονται τηγανητές, μαγειρευτές, ψητές στην κατσαρόλα ή στα κάρβουνα. Ένα βιβλίο συνταγών μαγειρικής συνιστά να μαγειρεύονται μέσα σε καρύδα κοκοφοίνικα. Το λίπος των σκουληκιών του Σκαραβαίου Ρινόκερου μπορεί να χρησιμοποιηθεί και σαν ένα είδος βουτύρου.

Μία από τις αγαπημένες λιχουδιές των Αβοριγίνων της Αυστραλίας είναι και τα μερμήγκια με πρησμένες κοιλιές από ένα είδος νέκταρ που συγκεντρώνουν για να ταΐσουν άλλα μυρμηγκία. Ένα είδος μερμηγκιού που στα ισπανικά λέγεται *Hormiga Culona* (Μεγάλο-Βουτουράτο Μυρμηγκί) με γεύση μεταξυ μπέικον και φιστικιού –όπως λέγεται-, στη Νότιο Αμερική τρώγεται ψητό, ενώ στην Κολομβία ειδικά πουλιέται όπως το ποπ κορν στους κινηματογράφους. Στις ζούγκλες του Αμαζονίου υπάρχουν και εδώδιμα μερμήγκια με γεύση λεμονιού.

Οι σκορπιοί αποτελούν μία από τις αγαπημένες λιχουδιές Ταϊλανδών και Κινέζων. Διατείνονται μάλιστα ότι όταν γίνονται τηγανητοί ή σουβλάκι έχουν γεύση καβουριού.

Οι μεταξοσκώληκες είναι ιδιαίτερα δημοφιλείς έδεσμα στην Κορέα και σε πολλές άλλες χώρες. Οι χρυσαλίδες τους τρώγονται βραστές, γίνονται σούπα, τηγανητές με βούτυρο, παστές ή αποξηραμένες αφού βραστούν.

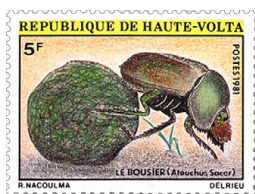
Το σκουλίκι Μομπάνε είναι η χρυσαλίδα μιας μικροσκοπικής πεταλούδας που ονομάζεται *Gonimbrasia belina*. Στη Νότιο Αφρική αποτελεί λατρεμένη τροφή. Η τιμή αυτών των σκουληκιών ξεπερνά και το ακριβότερο κρέας. Όταν καταναλώνονται αποξηραμένα, λέγεται ότι η γεύση τους μοιάζει με earthy jerky (ειδικά επεξεργασμένο αποξηραμένο κρέας).

Ένα ακόμα προϊόν της Ιαπωνίας, ευρύτατα διαδεδομένο σε εστιατόρια και σε κονσέρβα, είναι το Ζαζαμούσι, που αναφέρεται σε διάφορα υδροχαρή παραποτόνια έντομα. Το όνομα "Ζαζαμούσι" προέρχεται από τις ιαπωνικές λέξεις "μούσι" (=έντομο) και "ζαα-ζαα", το θόρυβο του ζουζουνίσματος. Πρόκειται για προνύμφες διαφόρων εντόμων που αναπτύσσονται στο βυθό ποταμών. Τρώγονται βρασμένα και σοταρισμένα, με σόγια και ζάχαρη.

Κατσαρίδες! Βεβαίως και τρώγονται οι κατσαρίδες. Όχι βέβαια αυτές που μας συντροφεύουν στα σπίτια. Αντίθετα με το τι πιστεύουμε, μπορούν να είναι πολύ καθαρές και νόστιμες, αν διατρέφονται με φρέσκα φρούτα και λαχανικά. Καταναλώνονται ψητές, τηγανητές, σοταρισμένες ή βραστές. Ειδικά οι κατσαρίδες της Μαδαγασκάρης θεωρούνται από τις καλύτερες. Έχουν γεύση και υφή λιπαρού κοτόπουλου.

Ονομάζεται Σκαθάρι της κοπριάς. Μεταφέρει μεγάλες μπάλες κοπριάς στη φωλιά του, με τις οποίες εκτρέφονται οι προνύμφες. Παρά το μη εύηχο όνομά του και τις ...κακόγουστες διατροφικές συνήθειες του, συχνά καταναλώνεται τηγανητό και λέγεται ότι είναι νοστιμότατο.

Οι προνύμφες μελισσών θεωρούνται από πολλούς εξαιρετικό πιάτο. Αν σκεφτούμε ότι η τροφή τους είναι αποκλειστικά βασιλικός πολτός, γύρη και μέλι, ίσως να τους δικαιώσουμε!

Οι προνύμφες, όταν σοταριστούν με βούτυρο, θυμίζουν γευστικά μπέικον μεμανιτάρια. Μερικοί τρώνε και τις ενήλικες μέλισσες. Πρώτα τις ψήνουν και μετά τις αλέθουν, παράγοντας έτσι ένα ιδιαίτερα θρεπτικό αλεύρι. Στην Κίνα, αλεσμένες μέλισσες χρησιμοποιούνται ως φάρμακο για τη φαρυγγίτιδα.

Αυτές οι χρυσαλίδες-Σκώροι είναι παράσιτα των κυψελών των μελισσών. Οι προνύμφες αιχμαλωτίζονται και, προτού φαγωθούν, υποβάλλονται σε δίαιτα με πίτουρο και μέλι. Πλούσιες σε βασικά λιπαρά οξέα, ψητές ή σοταρισμένες, έχουν γεύση που θυμίζει κάτι μεταξύ κουκουναριού και μανιταριού.

Το σκαθάρι αυτό που ανήκει στο γένος *tenebrionidae* ζει σε άλευρα, όπου και αναπτύσσονται οι -θεωρούμενες ως γευστικότερες- κάμπιες του. Καταναλώνονται βραστές, τσιγαρισμένες, ψητές ή τηγανητές. Η γεύση τους θυμίζει γαρίδα.

Σαρανταποδαρούσες. Τι μεζές! Μία από τις πιο συνηθισμένες γευστικές απολαύσεις που συναντά κανείς στους δρόμους της Κίνας.

Το έντομο Κλαράκι (*Phasma-todea*) καταναλώνεται ως φαγώσιμο στην Ασία και στην Παπούα Νέα Γουινέα. Η γεύση του είναι κάπως λιπώδης. Τα πόδια του χρησιμοποιούνται και ως αγκίστρι για το ψάρεμα.

Αυτό το σκαθάρι ζει στα φοινικόδεντρα Σάγκο. Η τηγανητή προνύμφη του αποτελεί σπεσιαλιτέ της Μαλαισίας και Ινδονησίας. Σε Βόρνεο και Παπούα Νέα Γουινέα αλευρώνονται και ψήνονται όπως οι κεφτέδες. Η γεύση τους θυμίζει μπέικον.

Μετά από την ανάγνωση του παρόντος, είμαι βέβαιος ότι είστε πια πεπεισμένοι για την μεγάλη θρεπτική αξία των εντόμων και για την παρουσία σε αυτά μεγάλων ποσοτήτων πρωτεϊνών, βιταμινών, σιδήρου, ασβεστίου και άλλων ουσιών πολύτιμων για τον ανθρώπινο οργανισμό. Υπάρχουν εξάλλου διεθνείς κινήσεις για την προώθηση της εντομοφαγίας, με την προβολή των ευεργετημάτων της για τον ανθρώπινο οργανισμό, χωρίς να παραβλέπεται το χαμηλό κόστος τους, αφού τα έντομα είναι οι πολυπληθέστεροι οργανισμοί στον πλανήτη. Παρά ταύτα, είμαι εξίσου βέβαιος ότι δεν πρόκειται κανείς από μας να εξελιχθεί σε εντομοφάγο! Απλά, γιατί δεν είναι στην κουλτούρα μας. Δεν πρέπει όμως να ξεχνάμε ότι αν είχαμε γεννηθεί Αφρικανοί, Ασιάτες ή ...Αβοριγίνες, τότε η εντομοφαγία θα ήταν απόλυτα φυσιολογική. Τα πάντα εξαρτώνται από τη συνήθεια, την παράδοση, αλλά και από ακραίες επισιτιστικές ανάγκες.

Το μοσχοφόρο ελάφι

Ένα ζώο υπό εξαφάνιση, όπως πολλά άλλα στον πολύπαθο πλανήτη μας, είναι και το Μοσχοφόρο ελάφι ή Μόσχος ο σιβηρικός (*Moschus moschiferus*). Ανήκει στην οικογένεια των Μοσχιδών και το συναντάμε σε Σιβηρία, Κορέα, Μαντζουρία, βορειοανατολική Μογγολία και στη νήσο Σαχαλίνη.

Το μήκος του σώματός του είναι περίπου 1 μ και το ύψος του φτάνει τα 55 εκατ. Το χρώμα του ποικίλλει από καστανόξανθο-κιτρινωπό έως και μαύρο, αλλά πιο συνηθισμένο είναι το καστανόξανθο σκοτεινό.

Τα πίσω πόδια του είναι πολύ μακρύτερα από τα μπροστινά, λόγω της προσαρμογής του στη μετακίνηση με πηδήματα. Το κεφάλι του είναι μάλλον μικρό σχετικά με το υπόλοιπο σώμα, αλλά τα μάτια και τα αυτιά του είναι πολύ μεγάλα, δίνοντάς κωμική εμφάνιση στο ζώο, όπως κωμικός είναι και ο τρόπος που μετακινείται.

Οι κυνόδοντες του Μοσχοφόρου είναι πολύ αναπτυγμένοι και στα δύο φύλα. Ωστόσο, στο αρσενικό μπορούν να υπερβούν τα 10 εκ. και είναι ορατά ακόμα και όταν έχει το στόμα του κλειστό.

Τα μικρά του Μοσχοφόρου γεννούνται μεταξύ Μαΐου και Ιουνίου και μένουν

κρυμμένα για δύο μήνες περίπου, με την μητέρα να τα επισκέπτεται μόνο τη στιγμή του θηλασμού.

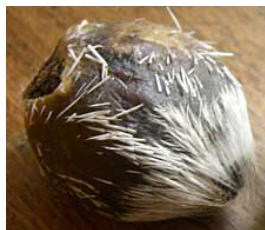
Είναι ζώο νυκτόβιο που ζει στην τάιγκα (δασώδης περιοχή με κωνοφόρα). Η τροφή του συνίσταται σε λειχήνες και χόρτα. Για να την βρει διασχίζει περίπου 6 χιλιόμετρα ημερησίως, ενώ το χάραμα επιστρέφει συνήθως στο ίδιο μέρος.

Αυτό που συνέβαλε ιδιαίτερα στο ανελέητο κυνήγι του και στην παραλίγο εξαλείψή του είναι ένας αδένας του αρσενικού που παράγει μια ουσία με ισχυρό άρωμα και βρίσκεται μεταξύ του ομφαλού και των γεννητικών οργάνων.

Πρόκειται για μία φυσική έκκριση που πήρε το όνομα "μόσχος" και που θεωρείται πολύτιμη στη βιομηχανία αρωμάτων.

Σήμερα το κυνήγι του ζώου είναι παντού απαγορευμένο, ενώ έχουν δημιουργηθεί εκτροφεία, όπου μία φορά το χρόνο λαμβάνεται ο μόσχος από τα αρσενικά με πίεση του αδένος, χωρίς να χρειάζεται να θανατωθούν όπως παλαιότερα. Ταυτόχρονα έχει αρχίσει και η συνθετική παραγωγή του σχετικού αρώματος.

Α. Τ.

Στη μέση εικονίζεται ο μοσχοφόρος αδένας, η αφαίρεση του οποίου προϋποθέτει την θανάτωση του ζώου. Η πρακτική αυτή εφαρμόστηκε για αιώνες, μέχρι που το μοσχοφόρο ελάφι κινδύνευσε με εξαφάνιση.

Νίκος Καζαντζάκης

Ένας πρωτείκός, πολυδιάστατος λογοτέχνης

του Αντώνη Απέργη

Ο διάσημος Έλληνας λογοτέχνης γεννήθηκε το 1883 στην Κρήτη, στο τουρκοκρατούμενο Μεγάλο Κάστρο (Ηράκλειο). Στα έξι του χρόνια γνώρισε τη ζωή της προσφυγιάς εξαιτίας της επανάστασης του 1889, οπότε η οικογένεια του κατέφυγε στον Πειραιά.

Το φθινόπωρο του 1902 πήγε στην Αθήνα για σπουδές στη Νομική. Αφού πήρε με άριστα το δίπλωμα του διδάκτορα στη σχολή, έφυγε στο Παρίσι για μεταπτυχιακές σπουδές. Παράλληλα παρακολούθησε τις παραδόσεις του φιλόσοφου Ανρί Μπεργκσόν, ενώ εξοικιώθηκε με την φιλοσοφία του Νίτσε και πάνω στη οποία βασίστηκε και η διατριβή του.

Όταν γύρισε στην Ελλάδα συνεργάστηκε για ένα διάστημα με την εφημερίδα "Ακρόπολις" και δημοσίευσε σε περιοδικά, ιδιαίτερα στον πρωτοποριακό *Νουμά*, μελέτες ποικίλου περιεχομένου και λογοτεχνήματα. Η εμφάνισή του στα ελληνικά γράμματα έγινε με το μυθιστόρημα *Όφης και Κρίνο*.

Ενώ η ελληνική πραγματικότητα γνώριζε μια δυναμική αναβίωση των μεγαλοϊδεατικών οραμάτων, ο Καζαντζάκης προσπαθούσε να

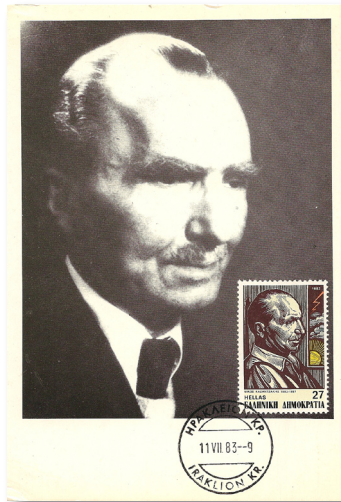
οργανώσει τη ζωή του κατά τα συνηθισμένα πρότυπα. Στον Α΄ Βαλκανικό πόλεμο υπηρέτησε ως εθελοντής, αποσπασμένος στο ιδιαίτερο γραφείο του Ελ. Βενιζέλου. Πρωτοστάτησε στην ίδρυση του Εκπαιδευτικού Ομίλου μέσω του οποίου συνδέθηκε φιλικά με τον

Άγγελο Σικελιανό, μια φιλική σχέση η οποία διατηρήθηκε μέχρι το τέλος της ζωής του. Μάλιστα προτάθηκαν μαζί, από την Εταιρεία Ελλήνων Λογοτεχνών, για το Βραβείο Νόμπελ Λογοτεχνίας.

Το 1952 και το 1953 ο Καζαντζάκης προτάθηκε για το Νόμπελ από την Νορβηγική Εταιρεία Λογοτεχνών - χωρίς να το κερδίσει-, ενώ η Ακαδημία της Αθήνας δεν τον πρότεινε ποτέ, ούτε καν για μέλος της.

Το 1956 τιμήθηκε με το βραβείο ειρήνης από το Παγκόσμιο Συμβούλιο Ειρήνης στη Βιέννη.

Τις εμπειρίες που αποκόμισε από τον διορισμό του από τον Ελ. Βενιζέλο στη θέση του Γενικού Διευθυντή του Υπουργείου Περιθάλψεως, με σκοπό τον επαναπατρισμό των Ελλήνων του Καυκάσου, τις αξιοποίησε αργότερα στο μυθιστόρημά του *Ο Χριστός ξανασταυρώνεται*.

Ανρί Μπεργκσόν, Φρειδερίκος Νίτσε, Λένιν.

Τρεις από τις προσωπικότητες που επηρέασαν τη σκέψη του Ν. Καζαντζάκη.

Μετά την ήττα του Βενιζέλου στις εκλογές του 1920 και τη δολοφονία του φίλου του Ίωνα Δραγούμη, έφυγε στη Γερμανία. Εκεί άρχισε να δουλεύει την *Ασκητική*, γνωρίστηκε με τον "πύρινο κύκλο" της αριστεράς και πέρασε στον αστερισμό του Λένιν.

Ήταν πνεύμα ανήσυχο που αγκάλιαζε όλα τα προβλήματα του κόσμου, στα οποία αγωνίστηκε να δώσει δικές του λύσεις.

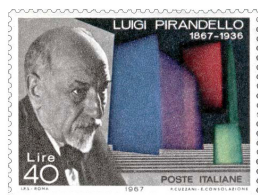
Οι γνώσεις του πάνω στα πιο διαφορετικά θέματα ήταν απεριόριστες, όπως και η γνώση πολλών ξένων γλωσσών. Ταξίδεψε σχεδόν σε όλο τον κόσμο, επιδιώκοντας να γνωρίσει από κοντά τους λαούς της γης. Μετά από κάθε ταξίδι του, ενσωμάτωνε τις εμπειρίες, τις ιδέες και τις εικόνες που κρατούσε,

να των Δάντη - τον οποίο στα ημερολόγια του χαρακτηρίζει ως "έναν από τους δασκάλους του, μαζί με τον Όμηρο και τον Μπερζόν", Κοκτώ, Σαίξπηρ, Πιραντέλο, Γκαίτε και παιδικά αναγνώσματα.

Σε ένα ταξίδι του στη Μόσχα, προσκαλεσμένος από την Σοβιετική κυβέρνηση θα γνωρίσει τον ελληνορουμάνο λογοτέχνη Παυλίτ Ιστράτι, στο πρόσωπο του οποίου πίστεψε ότι βρήκε έναν ακόμη πνευματικό σύντροφο, και επιστρέφοντας μαζί του στην Ελλάδα θα σχεδιάσει κοινή πολιτική και συγγραφική δράση.

Από την εγκατάστασή του στην Αντίμπ της Γαλλίας, το 1946, αρχίζει μια νέα περίοδος στην πνευματική ζωή του Καζαντζάκη,

Στο σπουδαίο πνευματικό έργο του Καζαντζάκη περιλαμβάνονται και οι περιφημες μεταφράσεις έργων των Πιραντέλο, Κοκτώ, Γκαίτε, Δάντη, Σαίξπηρ.

στην *Οδύσσεια*, ένα επικό ποίημα που ολοκληρώθηκε το 1938. Γραμμένο στα πρότυπα της *Οδύσσειας* του Ομήρου, αποτελείται από 33.333 δεκαεφτασύλλαβους στίχους και 24 ραψωδίες, και ήταν "το μακρύτερο έπος της λευκής φυλής", όπως το ονόμαζε. Δεν είναι τυχαίος ο αριθμός των στίχων, αφού ο Καζαντζάκης θεωρούσε το 3 γούρικο αριθμό. Για την ολοκλήρωση αυτού του έργου εργάστηκε 13 χρόνια.

Εργάστηκε σαν δημοσιογράφος και ανταποκριτής εφημερίδων. Στα πλαίσια αυτά πήρε συνέντευξη από τον δικτάτορα της Ισπανίας Πρίμο ντε Ριβέρα και το 1929 από τον Μπενίτο Μουσολίνι.

Οι ρυθμοί του είναι πυρετώδεις. Γράφει σενάρια για τον κινηματογράφο, την ποίηση. Μεταφράζει σημαντικά λογοτεχνικά κείμε-

που την χαρακτηρίζει μια σειρά μεγάλων έργων: *Βίος και πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά*, *Καπετάν Μιχάλης*, *Ο Χριστός ξανασταυρώνεται*, *Ο Φτωχούλης του Θεού*, *Ο Τελευταίος Πειρασμός*, αλλά και κάποια που εκδόθηκαν μετά το θάνατο του όπως η *Αναφορά στον Γκρέκο*, οι *Τερσίνες*, *Ο Βραχόκηπος* και το *Συμπόσιο*.

Το 1947 ορίστηκε αντιπρόσωπος της Ελλάδας στην ΟΥΝΕΣΚΟ στο τμήμα κλασικών μεταφράσεων.

Αν και δεν πήρε ποτέ το Νόμπελ Λογοτεχνίας, όπως ίσως θα έπρεπε, είναι πιο γνωστός και πιο διαβασμένος από πολλούς νομπελίστες. Μεγάλο μέρος του έργου του μεταφράστηκε σε πολλές γλώσσες, ενώ σχεδόν όλα τα μεγάλα του έργα υπάρχουν στα κινεζικά, ολλανδικά, φινλανδικά, κορεατικά, πορτογαλικά και τουρκικά. Αρκετά μάλιστα

από αυτά έχουν μεταφραστεί και σε λιγότερο διαδεδομένες γλώσσες, όπως τα αρμενικά, εσθονικά και ισλανδικά.

Πολλά από τα έργα του προκάλεσαν την αντίδραση της Εκκλησίας της Ελλάδας. Το 1954 η Ιερά Σύνοδος, με έγγραφό της, ζήτησε από την κυβέρνηση την απαγόρευση της κυκλοφορίας των βιβλίων του Νίκου Καζαντζάκη. Ο ίδιος ο λογοτέχνης, απαντώντας στις απειλές της εκκλησίας για αφορισμό του, έγραψε σε επιστολή του: "μου δώσατε μια κατάρρα, Άγιοι Πατέρες, σας δίνω μια ευχή. Σας εύχομαι να' ναι η συνειδησή σας τόσο καθαρή όσο και η δική μου και να 'στε τόσο ηθικοί και θρησκοί όσο είμαι εγώ".

Τελικά ο Καζαντζάκης απέφυγε τον αφορισμό, αλλά η Ιεραρχία της Εκκλησίας της Ελλάδας τον καταράστηκε, και το όνομά του

εξακολουθεί μέχρι και σήμερα να φέρνει αυτό το στίγμα της Εκκλησίας.

Από το 1951 η υγεία του άρχισε να κλονίζεται. Έχασε το δεξί του μάτι στην αρχή, ενώ κατά καιρούς εισάγονταν στο νοσοκομείο για να αντιμετωπίσει την λευχαιμία που τον ταλαιπωρούσε.

Τελικά το 1957 κατέληξε στις 26 Οκτωβρίου, στο νοσοκομείο του Φράμπουργκ. Η ταφή του έγινε στο Ηράκλειο, στον Προμαχώνα Μαρτινέγκο στα βενετσιάνικα τείχη, χωρίς την παρουσία ιερέων. Στον τάφο του δεσπόζει ένας μεγάλος ξύλινος σταυρός από ακατέργαστους κορμούς και η επιγραφή - όπως το θέλησε ο ίδιος- "Δεν ελπίζω τίποτα, δε φοβούμαι τίποτα, είμαι λήπερος". Είναι οι τρεις φράσεις που αποτελούν το "πιστεύω" του.

Νέος κατάλογος Ολυμπιακών Γραμματοσήμων

ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΑ
ΤΩΝ ΘΕΡΙΝΩΝ
ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ
1896 - 2008

STAMPS
OF SUMMER
OLYMPIC GAMES
1896 - 2008

ΤΟΜΟΣ II ΑΦΡΙΚΗ - τεύχος 2α Δυτική Αφρική
VOLUME II AFRICA - part 2a western Africa

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΑΓΡΑΦΙΩΤΗΣ ΑΘΗΝΑ 2011
VASILIOS AGRAFIOTIS ATHENS 2011

Ο Έφορος του Συλλόγου μας Βασίλης Αγραφιώτης έθεσε πρόσφατα σε κυκλοφορία τον τρίτο τόμο του δίγλωσσου πονημάτος του *Γραμματόσημα των θερινών Αγώνων, 1896-2008*, στο οποίο συνεχίζει την παρουσίαση ολυμπιακών εκδόσεων των αφρικανικών κρατών.

Υπενθυμίζουμε ότι πρόκειται για καλαίσθητη έκδοση, εξολοκλήρου έγχρωμη και πλούσια σε πληροφορίες φιλοτελικού και εγκυκλοπαιδικού ενδιαφέροντος (σημαία της κάθε χώρας, ιστορικά στοιχεία, αναφορές στο νόμισμα, στην έκταση και στον πληθυσμό κλπ.).

Το γεγονός ότι τα παρουσιαζόμενα γραμματόσημα συνοδεύονται από αριθμησίες των τριών γνωστότερων διεθνών καταλόγων (Michel, Scott και Yvert et Tellier) και όλες οι αναφορές υπάρχουν στα Ελληνικά και στα Αγγλικά, καθιστά το έργο πολύ πιο εύχρηστο για τους απανταχού συλλέκτες ολυμπιακών γραμματοσήμων.

Η ΒΑΝΙΛΙΑ

Ένα ακόμα προϊόν που μας ήρθε από το Νέο Κόσμο είναι και η βανίλια. Πρώτος την γνώρισε, τη μύρισε και την γεύτηκε ο Ερνάν Κορτές, ο Ισπανός κατακτητής του Μεξικού. Του την πρόσφερε ο Μοντεζούμα, βασιλιάς των Αζτέκων, αναμεμιγμένη μέσα στο "ξοτοάτλ", ένα είδος αφεψήματος σοκολάτας.

Τα φυτά που παράγουν τη βανίλια ανήκουν στην οικογένεια της ορχιδέας και υπάρχουν σε 90 περίπου διαφορετικά είδη. Είναι ιθαγενή των τροπικών περιοχών και έχουν μακρύ, σαρκώδη αναρριχητικό βλαστό, ο οποίος προσκολλάται στα δένδρα με εναέρια ριζίδια. Ταυτόχρονα έχουν και ρίζες που εισχωρούν στο έδαφος. Οι καρποί μερικών από αυτά δίνουν την γνωστή αρωματική ουσία που χρησιμοποιείται στην οικιακή μαγειρική, στα τρόφιμα εμπορίου, όπως είναι η σοκολάτα και τα προϊόντα αρτοποιίας, στη ζαχαροπλαστική, στις σάλτσες, στα παγωτά, σε αφεψήματα και στην αρωματοποιία.

Δύο είναι οι περιοχές παραγωγής βανίλιας. Η Κεντρική Αμερική και το βόρειο τμήμα της Νότιας Αμερικής, όπου είναι ιθαγενής η *Vanilla Planifolia*, και η Ωκεανία, με ιθαγενή την *Vanilla Tahitensis*. Οι σπόροι της Βανίλιας που κυκλοφορούν στο εμπόριο

είναι ο επεξεργασμένος άγουρος καρπός αυτών των δύο ειδών.

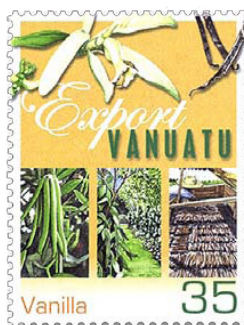
Η ανθοφορία των φυτών βανίλια διαρκεί δύο περίπου μήνες. Ωστόσο, πολλά άνθη είναι εφήμερα και ανοίγουν λίγα κάθε φορά, με αποτέλεσμα να υπάρχει δυσκολία στην επικονίαση. Στο Μεξικό η επικονίαση μπορεί να γίνει αποκλειστικά από μια μικρή μέλισσα που ζει μόνον εκεί. Στις άλλες χώρες όπου καλλιεργείται το φυτό εφαρμόζεται η τεχνητή επικονίαση, η οποία γίνεται αμέσως μόλις ανοίξουν τα άνθη.

Ο καρπός της βανίλιας είναι επιμήκης κάψα που φθάνει τα 20 εκ. μήκος. Οι άγουροι καρποί

συλλέγονται αμέσως μόλις πάρουν χρυσοπράσινο χρώμα στη βάση τους. Τα φρέσκα σπέρματα της Βανίλιας δεν έχουν άρωμα. Το χαρακτηριστικό άρωμα του εκχυλίσματος της βανίλιας είναι αποτέλεσμα ειδικής επεξεργασίας. Γίνεται με ενζυματική δράση και λαμβάνεται μετά από θραύση των κατεργασμένων, αποξηραμένων καρπών και εκχύλιση με αλκοόλη.

Τέλος, υπάρχει και η τεχνητή βανίλια που παράγεται συνθετικά και λέγεται βανιλίνη.

Λ. Τ.

KON-TIKI

Μία σύγχρονη εποποιία

Όλα άρχισαν όταν, σε ένα νησί του Ειρηνικού, ο Νορβηγός Τορ Χέυγκερνταλ (Thor Heyerdahl) άκουσε ένα γέρο ιθαγενή να διηγείται ιστορίες της φυλής του. Μιλούσε για τον Τίκι, γιό του ήλιου, ένα μεγάλο θεό, που ο πολυνησιακός λαός θεωρούσε μυθικό πρόγονό του. Ο Τίκι είχε έρθει κάποια ημέρα από τη θάλασσα, μαζί με το λαό του, για να κατοικήσουν τα νησιά που ήταν έρημα. Έρθε από την ανατολή, από μία πολύ μακρινή και μεγάλη χώρα...

Ο θρύλος δεν έλεγε περισσότερα. Ήταν όμως αρκετά για να προελκύσουν το ενδιαφέρον του νεαρού Σκανδιναβού και να του γεννήσουν ιδέες. Από την άλλη μεριά του ωκεανού ήταν η Νότιος Αμερική...

Μερικά χρόνια αργότερα, και αφού πραγματοποίησε σημαντικές έρευνες, ο Χέυγκερνταλ συνάντησε και πάλι το μύθο του Κον-Τίκι (που σήμαινε "βασιλιάς ήλιος") σε μία πανάρχαια γλώσσα του Περού. Ο Κον-Τίκι ήταν ο ιερός αρχηγός ενός λαού με λευκό δέρμα που κατοικούσε στη λίμνη Τιπκάκα. Κυνηγόμενοι από εχθρούς, βρήκαν δρόμο διαφυγής στη θάλασσα. Πήραν μαζί τους γυναίκες και παιδιά και τράβηξαν προς τα δυτικά.

Για τον Χέυγκερνταλ δεν υπήρχε καμία αμφιβολία. Ο θεός Τίκι του γέρο ιθαγενή και ο Κον-Τίκι των Περουβιανών ήταν το ίδιο πρόσωπο. Ήταν ο πατριάρχης ενός πολιτισμού που γεννήθηκε στην κορδιλιέρα των

Άνδεων και όδευσε προς την κατάκτηση του Ειρηνικού.

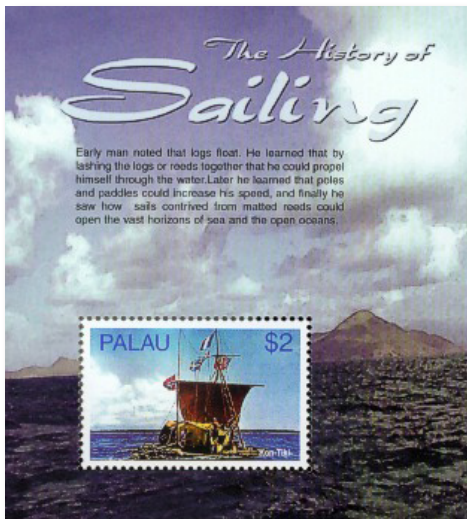
Με πρώτη ματιά, αυτή η θεωρία δεν στηριζόταν καλά. Οι λαοί αυτοί δεν διέθετα πλοία και, επομένως, δεν θα ήταν δυνατό να πραγματοποιήσουν ένα τέτοιο ταξίδι. Ωστόσο, ο Χέυγκερνταλ γνώριζε ότι διέθεταν το δέντρο Μπάλασα, από το οποίο μπορούσαν να κατα-

σκευαστούν πλεούμενα ικανά για μακρινά ταξίδια. Και καθώς κανείς δεν φαινόταν να πιστεύει τους ισχυρισμούς του, αποφάσισε να το αποδείξει, επιχειρώντας ο ίδιος αυτή την περιπέτεια.

Μιλώντας σε γνωστούς του ναυτικούς για την απόφασή του, κατάφερε να πείσει έναν από αυτούς, τον Χέρμαν Βάτσεινγκερ (Herman Watzinger). Ο Βάτσεινγκερ βρήκε αυτή την εμπειρία χρήσιμη. Του αρκούσε η διάσταση της "έρευνας" και μόνο. Καθώς η κύρια ενασχόλησή του ήταν η θερμοδυναμική,

διασχίζοντας νερά πολύ λίγο γνωστά, θα μπορούσε να εμπλουτίσει τις γνώσεις και εμπειρίες του.

Τελικά στο πλήρωμα προστέθηκαν ο Έρικ Χέσελμπεργκ (Erik Hesselberg), γνώριμος του Χέρμαν, και οι Κνυτ Haugland και Torstein Raaby, δύο ήρωες του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Αφού εξασφαλίστηκε και η υποστήριξη του εγχειρήματος από διάφορες εταιρείες, με την προσφορά τροφίμων και υλικών, άρχισαν οι προετοιμασίες.

Η έκδοση του Παλάου σε ανάμνηση του Κον-Τίκι, το αναφέρει σαν κομμάτι της ιστορίας της ναυσιπλοΐας.

Πρώτη μεγάλη δυσκολία ήταν η προμήθεια δέντρων μπάλα για την κατασκευή του πλεούμενου. Στο Περού δεν μπορούσε να βρεθούν διότι στο εμπόριο υπήρχαν μόνο σε μορφή μαδερικών και σανίδων. Ο μόνος τρόπος για να βρουν λεπτούς κορμούς ή χοντρά κλαδιά μπάλα σε μορφή μακρικών ράβδων ήταν να τα προμηθευτούν απ' ευθείας από τη ζούγκλα. Όμως είχε μόλις αρχίσει η περίοδος των βροχών. Όλες οι δίοδοι προσπέλασης για τη ζούγκλα ήταν πλημμυρισμένες. Έπρεπε να περιμένουν έξι μήνες.

Στην προσπάθεια να κερδίσουν χρόνο, αποφάσισαν να πάνε αεροπορικώς στο Κιότο, πρωτεύουσα του Εκουαδόρ. Κοντά στο Κιότο ήταν το Κουεβέντο, όπου υπήρχαν δάση μπάλα. Φτάνοντας στην πρωτεύουσα, τους δάνεισαν ένα στρατιωτικό τζιπ και τους δόθηκε για οδηγό ένα ικανό άτομο, λοχαγός του στρατού. Ύστερα από ένα επικίνδυνο ταξίδι στη ζούγκλα, με πολλές περιπέτειες και συνεχή πάλη με τη βροχή και τη λάσπη, έφτασαν στα μπάλα. Το δάσος όμως ήταν απροσπέλαστο. Γι' αυτό και αναγκάστηκαν να κόψουν μόνο τους κορμούς που βρίσκονταν στις δύο άκρες του δρόμου.

Αφού συνένωσαν κλαδιά και κορμούς, κατασκεύασαν δύο μικρές βάρκες, πάνω στις οποίες στοιβάξαν καλάμια από μπαμπού, φύλλα μπανανιάς και κληματίδες (αναρριχητικό φυτό). Σκοπός τους ήταν να κατασκευάσουν το πλεούμενό τους αποκλειστικά με υλικά που οι αρχαίοι Ίνκας είχαν στη διάθεσή τους, χωρίς καρφιά και πριτσί-

νια. Αμέσως μετά μπήκαν στις πρωτόγονες βάρκες τους και ακολουθώντας την κοίτη του ποταμού, κατέβηκαν στο Guayaquil.

Ως τόπος που θα χρησίμευε για τη ναυπήγηση του σκάφους τους επελέγη ένα υπόστεγο, μέσα στο χώρο ενός ναυπηγείου, κοντά στο λιμάνι του Callao της Λίμα. Σκοπός αυτής της επιλογής ήταν να δουλέψουν με ησυχία, μακριά από τα βλέμματα των περιεργών. Στο ναυπηγείο συναντήθηκαν με ένα Σουηδό, τον Bengt Danielsson, ο οποίος, τελικά, αποτέλεσε το έκτο και τελευταίο μέλος της αποστολής.

Όλοι όσοι είδαν τελειωμένο το πλεούμενό τους, αναρωτήθηκαν πώς θα τα έβγαζε πέρα σε ένα τέτοιο ταξίδι. Ο Υπουργός Ναυτικών του

Εκουαδόρ υποχρέωσε μάλιστα τον Χέυγκερνταλ να υπογράψει δήλωση, σύμφωνα με την οποία απαλλάσσεται το Ναυτικό από κάθε ευθύνη για την τύχη του εγχειρήματος και των ανθρώπων του. Ίδια απογοητευτική άποψη είχαν ειδικοί, επίσημοι και διπλωμάτες, που είχαν παραβρεθεί στο ξεκίνημα. Τα στοιχεία έδιναν και έπαιρναν μεταξύ του κοινού. Τέλος, λίγο πριν την αναχώρηση, ο Πρέσβης της Νορβηγίας χάρισε στο πλήρωμα μία Βίβλο, θεωρώντας ότι μόνο η βοήθεια του Θεού θα μπορούσε να τους σώσει.

Στις 27 Απριλίου 1947, παραμονή της αναχώρησης, έγιναν τα επίσημα

βαφτίσια του σκάφους: Κον-Τίκι. Θεός-Ήλιος! Αντί για σαμπάνια, το σκάφος βαφτίστηκε με γάλα κοκοφοίνικα! Κατόπιν φορτώθηκαν και οι προμήθειες, τα εργαλεία, εξαρτήματα.

Ίσως η πιστότερη απεικόνιση του Κον-Τίκι, σε έκδοση για τα 50 χρόνια του εγχειρήματος.

Ο τολμηρός επιστήμονας Θορ Χέυγκερνταλ, το Κον-Τίκι και τοπίο των Νησιών του Πάσχα που προσέγγισε στο περιπετειώδες ταξίδι.

Φαινόταν να μη χωρά τίποτε άλλο. Ωστόσο, ο Έρικ δεν παρέλειψε να πάρει μαζί του την κιθάρα του, ο Μπενγκτ βρήκε χώρο να βολέψει ένα μεγάλο αριθμό βιβλίων, ενώ ο Χέρμαν πήρε μαζί του έναν παπαγάλο που του χάρισαν σαν αποχαιρετιστήριο δώρο.

Η μεγάλη ημέρα ήρθε στις 28 Απριλίου 1947. Ήταν η ημέρα που ξεκίνησε μία από τις μεγαλύτερες ανθρωπίνες περιπέτειες, από τις μεγαλύτερες εποποιίες των νεότερων χρόνων. Με την Νορβηγική σημαία να κυματίζει, αλλά και με τις σημαίες των χωρών που υποστήριξαν την αποστολή, το Κον-Τίκι άρχισε να ρυμουλκείται προς τα ανοιχτά. Όμως επάνω στο σκάφος-σχεδία ήταν μόνο ο Τορ. Οι άλλοι έκαναν ακόμα τα ψώνια της τελευταίας στιγμής! Μόλις έγινε αντιληπτό από το ρυμουλκό, επέστρεψαν, πήραν και του υπόλοιπους, και ύστερα από ρυμούλκηση που κράτησε μία ημέρα και μία νύχτα, βρέθηκαν 50 μίλια μακριά από τη στεριά, βορειοδυτικά του Callao. Από εκεί το ταξίδι στο άγνωστο ξεκίνησε, με ίδια μέσα.

Η πρώτη δουλειά του πληρώματος ήταν να ελέγξει την ταχύτητα με την οποία έπλεε η σχεδία. Προσπάθησαν να τη βελτιώσουν κάνοντας κουπί, αλλά πάλι ήταν αργή. Ευτυχώς ένας ήρεμος νοτιοδυτικός άνεμος δεν άργησε να φυσήσει, φουσκώνοντας το πρωτόγονο πανί και ωθώντας όλο και πιο γρήγορα το Κον-Τίκι. Για τιμονιέρα χρησιμοποιούσαν ένα μακρύ ξύλινο κοντάρι.

Η πρώτη βραδιά ήταν ένας πραγματικός αγώνας με τα κύ-

ματα που όλο και μεγάλωναν, σκάζοντας και λούζοντας τη σχεδία. Το μέλος της αποστολής που κρατούσε βάρδια έπρεπε να είναι δεμένο με σκοινί, αφού το Κον-Τίκι δεν διέθετε κουπαστή. Η πυξίδα ήταν δεμένη μέσα σε ένα κιβώτιο στο πίσω μέρος, για να μπορεί ο Έρικ να υπολογίζει την ταχύτητα και την θέση της σχεδίας. Ο ουρανός ήταν σκεπασμένος με μαύρα σύννεφα και η γραμμή του ορίζοντα ήταν τελείως αδιάκριτη, καθώς τα μεγάλα κύματα φαινόταν να ενώνονται με τον σκούρο ουρανό.

Την τρίτη νύχτα ο καιρός ηρέμησε λίγο, με τον αέρα να εξακολουθεί να φυσά. Κατά τις 4.00' τη νύχτα, ένα απρόσμενο μεγάλο κύμα ανάγκασε

τη σχεδία να συστραφεί βίαια γύρω από τον εαυτό της. Όλο το πλήρωμα πετάχτηκε στη "γέφυρα" για να σώσει το φορτίο και να ξαναβάλει τη σχεδία στη σωστή πορεία. Όμως αυτή δεν υπάκουε με τίποτα. Οι έξι άνθρωποί μας προσπάθησαν, έσπρωχναν, τραβούσαν, κωπηλατούσαν. Κανένα αποτέλεσμα. Μόνο την επομένη, ύστερα από μια καλή ολονύκτια ξεκούραση, κατάφεραν να βάλουν την "πλώρη" στην σωστή κατεύθυνση. Όταν όμως ο Έρικ αναζήτησε την πορεία τους, διαπίστωσε ότι είχαν λοξοδρομήσει προς τα βόρεια.

Κάποια στιγμή διαπιστώθηκε ότι η σχεδία είχε βαρύνει πολύ. Οι κορμοί εμποτίζονταν όλο και περισσότερο από τη θάλασσα, μεταφέροντας την "ισαλο γραμμή" όλο και πιο ψηλά. Αυτό τους ανάγκασε να κόβουν κομμάτια από τους κορμούς και να τα ρίχνουν στη θάλασσα, η οποία τα κατάπινε αμέσως.

Το Κον-Τίκι και χάρτης της διαδρομής:
Από το Καλάο του Εκουαδόρ
μέχρι την Ταϊτή.

Ο Θορ Χέυερνταλ και τρεις απεικονίσεις της θρυλικής σχεδίας του.

Άλλος λόγος ανησυχίας ήταν τα σκιοινιά από κληματίδες. Δεν σταμάτησαν ούτε στιγμή να τρίζουν, καθώς τριβόντουσαν επάνω στα ξύλα. Η ανησυχία τους χαλάρωσε αργότερα, καθώς με το πέρασμα των ημερών διαπίστωσαν ότι το μπάλσα ήταν μαλακό ξύλο, και τα σκιοινιά εισχωρούσαν στη μάζα του, εξασφαλίζοντας ακόμα μεγαλύτερη προστασία.

Μία εβδομάδα αργότερα η θάλασσα ηρέμησε.

Όσο απομακρύνονταν από τις ακτές και έμπαιναν πιο βαθιά στον ωκεανό, όλο και συναντούσαν περισσότερα ιπτάμενα ψάρια (είδος των θερμών θαλασσών). Καθώς αυτά πηδούσαν έξω απ' το νερό, πολλά έπεφταν στο κατάστρωμα και δεν κατάφερναν να επιστρέψουν. Αυτά τα μικρόσωμα ψάρια τους φάνηκαν πολύ χρήσιμα. Εκτός από το ότι τα έτρωγαν, τα χρησιμοποιούσαν και για δόλωμα, για να πιάσουν μεγαλύτερα ψάρια. Η πρώτη δουλειά κάθε πρωί αυτού που εκτελούσε χρέη μάγειρα, ήταν να μαζέψει τα ψάρια που είχαν εξοικείλει στο κατάστρωμα κατά τη διάρκεια της νύχτας.

Μία νύχτα βρήκαν μέσα στη μικρή καλύβα που είχαν εγκαταστήσει επάνω στη σχεδία ένα παράξενο ψάρι που, όπως απδείχτηκε αργότερα, ήταν οι πρώτοι που το αντίκρισαν ζωντανό. Οι ιχθυολόγοι το ονόμαζαν *Gempylus serpens*, και το γνώριζαν μόνο από σκελετούς.

Στις 24 Μαΐου συνάντησαν ένα φαλινοκαρχαρία, το πιο μεγάλο γνωστό ψάρι, αλλά και αρκετά σπάνιο. Τον είχε προσελκύσει ένα ζωντανό δόλωμα που είχαν προσδέσει στο πίσω μέρος της σχεδίας για να προσελκύσουν καρχαρίες και να τους μελετήσουν. Με υπολογισμούς που έκαναν, το κήτος αυτό έπρεπε να ζυγίζει περίπου 15 τόνους.

Στις 30 Ιουνίου, το πλήρωμα αντίκρισε επί τέλους στεριά. Ήταν η απόλλη Ρυκα Ρυκα. Λίγες ημέρες αργότερα, στις 4 Αυγούστου,

ήρθαν για λίγο σε επαφή με τους κατοίκους της νήσου Fangatau, χωρίς να καταφέρουν να την προσεγγίσουν. Στις 7 Αυγούστου, αφού προσέκρουσαν σε έναν ύφαλο και εξόκειλαν, κατάφεραν τελικά να αποβιβαστούν στην ακατοίκητη απόλλη Ραοία, του αρχιπελάγους Τυαμοτου της Γαλλικής Πολυνησίας.

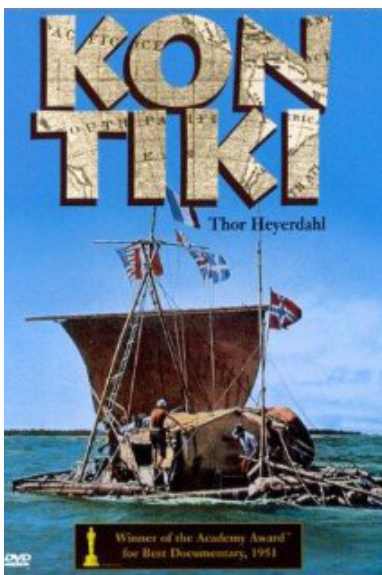
Ο σκοπός είχε επιτευχθεί. Μετά από 101 ημέρες και 8000 χιλιόμετρα ναυσιπλοΐας, η επιστημονική αποστολή του Τορ Χέιγερνταλ είχε πετύχει να αποδείξει ότι οι πληθυσμοί των νησιών του Ειρηνικού μπορούσαν εν μέρει να κατάγονται από την Αμερική.

Όταν αργότερα ο Χέιγερνταλ θα αφηγηθεί την περιπέτεια του Κον-Τίκι σε βιβλίο με τίτλο Η αποστολή του Κον-Τίκι, η επιτυχία που θα γνωρίσει θα είναι τεράστια, αλλά θα αντιμετωπίσει τον σκεπτικισμό των επιστημόνων. Αιτία ήταν η ρυμούλκηση της σχεδίας μέχρι τα ανοιχτά. Τα αντίθετα ρεύματα στον κόλπο από όπου ξεκίνησαν είναι πάντα πολύ

δυνατά και - όπως διατείνονταν - δύσκολα θα μπορούσε να ανοιχτεί από μόνο του ένα τέτοιο πλεούμενο.

Το 1950 γυρίστηκε η ταινία- ντοκιμαντέρ *Κον-Τίκι*, βασισμένη στο βιβλίο του Χέιγερνταλ, και με σκηνοθέτη τον ίδιο, η οποία κέρδισε το Όσκαρ καλύτερου ντοκιμαντέρ του 1951. Πρόκειται για το μοναδικό Όσκαρ που έχει κερδίσει η Νορβηγία.

Όσοι τύχει να επισκεφτούν το Όσλο, ας μη παραλείψουν να πεταχτούν μέχρι το Bygdøy. Εκεί βρίσκεται το μουσείο του Κον-Τίκι. Το θρυλικό πρωτόγονο πλεούμενο τους περιμένει για να τους θυμίσει τι μπορεί να πετύχει η ανθρώπινη θέληση, η δύναμη, η επιμονή, η αγάπη για την έρευνα και την περιπέτεια.

Το πόστερ της ταινίας του Χέιγερνταλ, όπου διακρίνονται λεπτομέρειες της σχεδίας.

Μεγάλα χριστιανικά προσκυνήματα

Η Παναγία της Φάτιμα

Η Φάτιμα είναι μία αγροτική περιοχή 2.500 κατοίκων, 130 χλμ βόρεια της Λισαβόνας. Αποτελείται από περίπου 40 διάσπαρτους μικρούς οικισμούς, με τους κατοίκους της να ασχολούνται με την καλλιέργεια μιας άγονης γης. Το 1917 οι συνθήκες ήταν ακόμα πιο δύσκολες. Η φτώχεια ήταν απερίγραπτα μεγάλη. Για να επιβιώσουν, δούλευαν όλοι. Ακόμα και τα παιδιά, στα οποία είχε ανατεθεί η βόσκηση και φύλαξη των κοπαδιών. Στη μεγάλη φτώχεια θα πρέπει να προστεθεί και ένας εκτεταμένος αναλφαβητισμός. Μόλις το 10% των γυναικών ήξερε να γράφει.

Στον οικισμό Aljustrel κατοικούσαν οι οικογένειες Ντος Σάντος και Μάρτο.

Η Λουσία Ντος Σάντος γεννήθηκε στις 22 Μαρτίου 1907 στη Φάτιμα. Το 1917 ήταν δέκα χρονών. Ο εξάδελφός της, ο Φρανσίσκο Μάρτο ήταν εννέα χρονών και η Ζασίντα, αδελφή του Φρανσίσκο, ήταν μόλις επτά. Για να βοηθήσουν τους κτηνοτρόφους γονείς τους, φύλαγαν τα πρόβατα που έβοσκαν στα γύρω βοσκοτόπια.

Μία ημέρα του 1915, η Λουσία και δύο φίλες της, гуρίζοντας στο χωριό, διηγήθηκαν ότι είδαν “κάτι παράξενο”, κάτι σαν “άυλη οπτασία”. Κανείς όμως δεν έδωσε σημασία. Απεναντίας, τις επέπληξαν για τις “κουταμάρες” που τους ήρθαν στο μυαλό.

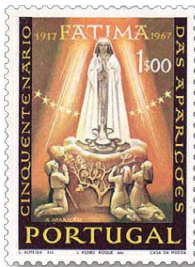
Τον επόμενο χρόνο, η Λουσία, ο Φρανσίσκο και η Ζασίντα συνάντησαν μία παρόμοια οπτασία, τρεις φορές: Την άνοιξη, το καλοκαίρι και λίγο

αργότερα. Ήταν ο “Άγγελος της Ειρήνης”, ο οποίος τους δίδαξε και προσευχές, και του συνέστησε να προσεύχονται.

Στις 13 Μαΐου 1917, γύρω στο μεσημέρι, μία “λευκοφορεμένη κυρία” εμφανίστηκε στα τρία μικρά τσοπανόπουλα, και, απευθυνόμενη στη Λουσία, ζήτησε να έρθουν και πάλι σε εκείνο το σημείο την ίδια ώρα, ένα μήνα μετά. Και πρόσθεσε: “Να προσεύχεστε με το ροζάριο (κομποσκοίνοι των καθολικών) κάθε ημέρα, για να έρθει η ειρήνη στον κόσμο και να τελειώσει ο πόλεμος”.

Λίγες μέρες μετά, η Ζασίντα ξέχασε την υπόσχεσή της για εχεμύθεια και μίλησε στους γονείς της, με αποτέλεσμα τα νέα να διαδοθούν γρήγορα στο χωριό. Όλοι όμως αντέδρασαν με επιφύλαξη και δυσπιστία. Ο παπάς, μάλιστα, θεώρησε σκόπιμο να ανακρίνει την Λουσία, χωρίς τελικά να πειστεί απόλυτα από τα λεγόμενά της. Ο Επίσκοπος της περιοχής έγραψε στην αναφορά του: “Σε αυτή την ιστορία πρέπει να μείνουμε αποφασιστικά ουδέτεροι”.

Τον επόμενο μήνα, τα τρία παιδιά, συνοδευμένα από μερικές δεκάδες περιέργων, πήγαν στο ραντεβού. Ενώ διάβαζαν προσευχές με τη βοήθεια του ροζαριού, η “οπτασία” με τη μορφή της Παναγίας εμφανίστηκε και πάλι, και άρχισε να συνομιλεί με τη Λουσία. Αφού της συνέστησε προσευχή, κατέληξε λέγοντας: “Σε λίγο θα στείλω τον Φρανσίσκο κι την

Τα τρία εξαδέλφια προσκυνούν την Παναγία (ανάγλυφο).

Τα τρία παιδιά του οράματος που κατέστησε την Φάτιμα προσκυνήματα (ελεύθερη σύνθεση).

Η Παναγία της Φάτιμα δεν λείπει ούτε από τον θυρεό της πόλης.

Ζασίντα στον ουρανό, ενώ εσύ θα μείνεις στη γη για λίγο καιρό ακόμα. Ο Χριστός θέλει να σε χρησιμοποιήσει για να με κάνεις γνωστή και για να κάνεις τον κόσμο να με αγαπήσει". Τέλος, ζήτησε από τη Λουσία να μάθει ανάγνωση και γραφή, για να μπορεί ευκολότερα να μεταδίδει το λόγο του Κυρίου στους ανθρώπους.

Το όραμα ήταν ορατό μόνο στα τρία παιδιά. Οι υπόλοιποι δεν είδαν ούτε φως, ούτε την Παναγία, ούτε άκουσαν τίποτε. Η μόνη μαρτυρία τους ήταν ότι είδαν να λυγίζει από το βάρος του το μικρό δέντρο επάνω στο οποίο στάθηκε το όραμα. Με την αναχώρησή του, στο τέλος της συνομιλίας, το δέντρο επανήλθε απότομα στη θέση του.

Την Παρασκευή, 13 Ιουλίου, η "λευκοντυ-

μένη κυρία" εμφανίστηκε και πάλι, μόνο στα παιδιά, ενώπιον 4.000 ατόμων. Ωστόσο, αυτή τη φορά, η "Κυρία", εκτός από την επανάληψη συστάσεων για προσευχή προς την Λουσία, εκμυστηρεύτηκε στα παιδιά ένα σημαντικό μυστικό. Ένα προφητικό μυστικό που δεν θα αποκαλυφθεί παρά το

1942, και μόνο κατά τα δύο πρώτα μέρη του. Το τρίτο μέρος το κατείχε το Βατικανό και το αποκάλυψε πολύ αργότερα, το 2000.

Στις 10 Αυγούστου, τα παιδιά ανακρίθηκαν και απειλήθηκαν από αντικληρικαλιστή διοικητή του καντονιού, χωρίς αποτέλεσμα. Κατόπιν τέθηκαν σε περιορισμό, με την κατηγορία ότι κοροϊδεύουν τον κόσμο, ενώ, κατά τη διάρκεια της διήμερης κράτησής τους, στον τόπο της συνάντησης με το όραμα είχαν συγκεντρωθεί περίπου 18.000 άτομα.

Εμφανίσεις της Παναγίας στα παιδιά είχαμε άλλες δύο φο-

ρές. Την πρώτη τους υποσχέθηκε ότι θα κάνει ένα θαύμα "για να πιστέψουν όλοι". Την δεύτερη (13 Σεπτ.) ήταν παρόντες 30.000 πιστοί, πολλοί από τους οποίους ικέτευαν τα τρία παιδιά να μεσολαβήσουν για την ίαση των ασθενειών τους.

Η 13η Οκτωβρίου 1917 ήταν η ημέρα του μεγάλου θαύματος. Στην περιοχή έβρεχε καταρρακτωδώς. Ένα πλήθος περίπου 50.000 ατόμων είχε συγκεντρωθεί και προσευχόταν κρατώντας το ροζάριο. Γύρω στο μεσημέρι, η οπασία εμφανίστηκε και πάλι στη Λουσία, αυτή τη φορά με τη μορφή της Παναγίας του Ροζαρίου και με αίτημα να ανεγερθεί ένα παρεκκλήσι προς τιμή της. Ταυτόχρονα προα-

νήγγειλε το τέλος του πολέμου και ζήτησε την μετάνοια των αμαρτωλών. Αμέσως μετά, τη

στιγμή που η Παναγία του Ροζαρίου ανέβαινε προς τον ουρανό, συντελέστηκε το μεγάλο "θαύμα της Φάτιμα". Η καταρρακτώδης βροχή σταμάτησε απότομα και ο ήλιος έλαμψε και πάλι μέσα σε ένα καταγάλανο ουρανό. Το πλήθος, έκθαμβο, αλλά και τρομαγμένο, κοιτούσε τον ήλιο κατάματα χωρίς να νοιώθει ενόχληση στα μάτια από

την έντονη λάμψη του. Τον παρατηρούσαν να συστρέφεται γύρω από τον εαυτό του βγάζοντας λάμψεις και φωτιές, ενώ πολύχρωμες δέσμες φωτός ξεχύνονταν από το δίσκο του, δίνοντας σε ολόκληρη την γύρω φύση μία αλόκοτη, μαγική εικόνα. Την ίδια στιγμή εκπληρώθηκε και η υπόσχεση που η

Παναγία είχε δώσει στα παιδιά σε προηγούμενη εμφάνισή της. Τους φανερώθηκαν η Αγία Οικογένεια, η Παναγία των Επτά Πόνων συνοδευόμενη από το Χριστό, και, τέλος, η Παναγία του Όρους-Καρμέλ.

Όλα αυτά τα παράξενα

Και πάλι το "όραμα" με τα τρία παιδιά.

Οι Φιλιππίνες τιμούν την Παναγία της Φάτιμα. Δεξιά, το αυθεντικό άγαλμα στο ναό της πόλης.

Ο Πάπας Πίος ΙΒ' έγινε αρχιεπίσκοπος την ίδια ημέρα που η Παναγία της Φάτιμα εμφανίστηκε για πρώτη φορά στους τρεις μικρούς βοσκούς. Μεγαλοπρεπές άγαλμά του κοσμεί την μικρή πορτογαλική πόλη.

φυσικά φαινόμενα κράτησαν για δέκα λεπτά. Αμέσως μετά όλα έγιναν όπως πριν. Ο ήλιος κρύφτηκε, σύννεφα και βροχή επανήλθαν.

Όσον αφορά το “μυστικό” που αποκάλυψε η Παναγία στα τρία ξαδέλφια, επρόκειτο για τρεις μυστικές προφητείες. Η πρώτη περιέγραφε μία φρικιαστική εικόνα της κόλασης, η δεύτερη προέβλεπε το τέλος του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου και την έναρξη του Δευτέρου, ενώ η μυστηριώδης τρίτη, που αποκαλύφτηκε από το Βατικανό σχεδόν 80 χρόνια αργότερα, το Πάσχα του 2000, αφορούσε στην απόπειρα δολοφονίας του Πάπα Ιωάννη Παύλου Β΄ από τον Τούρκο “γκρίζο λύκο” Μεχμέτ Αλί Αγκτζά, κατά την επέτειο του θαύματος, στις 13 Μαΐου 1981, στην Πλατεία του Αγίου Πέτρου της Ρώμης. Πολλοί, όμως, αμφισβητούν αυτή την ερμηνεία, υποστηρίζοντας ότι η προφητεία περιγράφει ακόμη και το τέλος του κόσμου.

Σύμφωνα με πολλούς αντικληρικαλιστές, το “Θαύμα της Φάτιμα” δεν ήταν άλλο παρά μία προσπάθεια της Καθολικής Εκκλησίας να ανακτήσει την απολεσθείσα πολιτική της δύναμη στην Πορτογαλία. Σε αυτή την προσπάθεια συνέβαλε και ο δικτάτορας Σαλαζάρ, ο οποίος, στα μέσα της δεκαετίας του ‘20, ενθάρρυνε το προσκύνημα

Ο Πάπας Ιωάννης-Παύλος επισκέφτηκε τη Φάτιμα το 2000 και ο Βενέδικτος ΙΣΤ΄ δέκα χρόνια αργότερα.

της Φάτιμα, που μέχρι τότε κινείτο στην ημι-παρanoiα.

Μετά το “Θαύμα της Φάτιμα”, η Λουσία Ντος Σάντος έγινε μοναχή και πέθανε το 2005, σε ηλικία 97 ετών. Κατά τη διάρκεια της μακρόχρονης ζωής της είδε και άλλες φορές την Παναγία. Μετά τον θάνατό της, ο καρδινάλιος Ράτzingκερ (νυν Πάπας Βενέδικτος ο 16ος) διέταξε να σφραγιστεί ο τάφος της, προκειμένου να ξεκινήσει η διαδικασία αγιοποίησής της. Τα ξαδέλφια της έφυγαν πολύ νωρίς από τη ζωή, θύματα της ισπανικής γρίπης (1918-1920). Ο Φρανσίσκο το 1919, σε ηλικία 11 ετών, και η Ζασίντα το 1920, σε ηλικία 10 ετών. Τα δύο αδέρφια ανακηρύχθηκαν Όσιοι από τον Πάπα Παύλο Ιωάννη Β΄ το 1989.

Σήμερα, εκατομμύρια πιστοί συρρέουν κάθε χρόνο στη Φάτιμα για να προσκυνήσουν στο μέρος όπου εμφανίστηκε η Παναγία, αποφέροντας πολύτιμο συνάλλαγμα στην περιοχή. Στο σημείο έχει δημιουργηθεί και μία πηγή, στα νερά της οποίας λέγεται πως όποιος μπει θεραπεύεται από κάθε ασθένεια.

Η Φάτιμα αποτελεί από καιρό ένα από τα τρία “Φ” που καθορίζουν την Πορτογαλική εθνική ταυτότητα: Φάδο (λαϊκό τραγούδι), Φάτιμα και Φούτμπολ.

Φιεγή της “Παναγίας της Φάτιμα” με την εικόνα του Πάπα Πίου ΙΒ΄.

Η Λουσία, ο Φρανσίσκο και η Ζασίντα σε φωτογραφία του 1917.

Παντελής Λεούσης

Ογκίστ Ροντέν (Το "Φιλί" του στην Ελλάδα)

Στις αρχές του 2009, η Εθνική μας Πινακοθήκη απέκτησε ένα σπουδαίο γλυπτό: το περίφημο *Φιλί*, ένα από τα πιο γνωστά έργα του μεγάλου Γάλλου γλύπτη Ογκίστ Ροντέν. Είχε προηγηθεί η αγορά της *Στέψης* του Δομήνικου Θεοτοκόπουλου, ενός άλλου παγκόσμια γνωστού αριστουργήματος. Και τα δύο ανήκουν στο Κοινωνοφελές Ίδρυμα Αλέξανδρος Σ. Ωνάσης, το οποίο και χρηματοδότησε την αγορά τους. Τελικός προορισμός τους ήταν η Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών της οδού Συγγρού, η οποία αποπερατώθηκε πρόσφατα. Η παρουσία τους στην Εθνική Πινακοθήκη ήταν προσωρινή.

Η αγορά φημισμένων γλυπτών από το Ίδρυμα για λογαριασμό της Στέγης Γραμμάτων και Τεχνών είχε ήδη αρχίσει το 2004, από τον εκλιπόντα τότε πρόεδρο του ιδρύματος,

Στέλιο Παπαδημητρίου. Μεταξύ άλλων είχαν αποκτηθεί ο *Θνήσκων Κένταυρος* και η *Σαπφώ*, έργα του Αντουάν Μπουρντέλ, μαθητού του Ροντέν, τα οποία μέχρι πρότινος κοσμούσαν την πρόσοψη του Μουσείου.

Όμως και η Εθνική Πινακοθήκη δεν υστερεί σε ιδιόκτητες παρουσίες έργων των Ροντέν και Μπουρντέλ. Ο Σταύρος Νιάρχος έχει από παλιά δωρίσει τον *Άσωτο Υιό* του πρώτου, και η Εθνική Τράπεζα τον *Άνθρωπο που βαδίζει πάνω σε κολόνα* του δεύτερου.

Αλλά ας πούμε δυο λόγια για τη ζωή του Ροντέν, του μεγάλου Γάλλου δημιουργού. Γεννήθηκε στο Παρίσι το 1840.

Στα 14 χρόνια του εισήχθη στη μικρότερου κύρους σχολή Αυτοκρατορική Σχολή Σχεδίου (École Impériale de Dessin), αφού απορρίφθηκε συνολικά τρεις φορές στη Σχολή Καλών

Ο Ογκίστ Ροντέν. Στο βάθος *Το Φιλί* που κοσμεί την Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών του Ιδρύματος Ωνάση

Λεπτομέρειες από το γλυπτό *Το Φιλί* του Ροντέν

Antonio Bosco
Via Duchessa Jolanda, 16
10138 TORINO

Δύο ακόμα από τις πολλές φιλοτελικές παρουσίες του περίφημου *Φιλιού* του Ροντέν, σε σφραγίδα Ιταλίας και μονόφυλλο Ουγγαρίας. Το έργο αυτό είναι ένα σύμπλεγμα από ορείχαλκο σε μνημειακό μέγεθος. Το αντίτυπο που απέκτησε η Ελλάδα είναι το τρίτο από τα τέσσερα νόμιμα αντίγραφα με λατινικούς αριθμούς (III/IV) που είχε δικαίωμα να χατεύσει το Μουσείο Ροντέν στο Παρίσι από το πρωτότυπο εκμαγείο.

Τεχνών (École des Beaux-Arts).

Το 1864 το έργο του Ο Ανθρωπος με τη σπασμένη μύτη αποκλείστηκε από το Σαλόν εκείνης της χρονιάς. Χρειάστηκε να περάσουν 11 ολόκληρα χρόνια για να γίνει δεκτό το ίδιο έργο, το 1875, με τον διαφορετικό τίτλο *Πορτρέτο Ρωμαίου*.

Όλα αυτά τα χρόνια, πιεζόμενος από την ανάγκη, έφυγε στις Βρυξέλες, όπου έμεινε επτά χρόνια, ενώ την ίδια περίοδο ταξίδεψε και στην Ιταλία όπου μελέτησε γλυπτά,

Ρώσικο μονόφυλλο στη μνήμη του Ροντέν με απεικόνιση το γλυπτό *Αιώνια Άνοιξη*. Στη σφραγίδα Ο *Στοχαστής*.

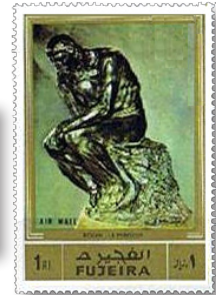
και την αρχή πλήθους παραγγελιών ανδριάντων και προτομών. Ειδικά Η εποχή του χαλκού εντυπωσίασε τόσο πολύ, ώστε οι κριτικοί δεν μπορούσαν να πιστέψουν πως ήταν δικό του. Τον κατηγορήσαν μάλιστα ότι χρησιμοποίησε ανθρώπινο “καλούπι” για να επιτύχει μια τόσο ρεαλιστική απόδοση!

Μεταξύ των σπουδαιότερων έργων του αξίζει να αναφερθούν Η *Πύλη της κόλασης*, παραγγελία του Μουσείου Διακο-

του αξίζει να αναφερ-

Ο *Στοχαστής* (Le penseur) είναι ένα από τα διασημότερα γλυπτά του Ροντέν

κυρίως του Μιχαήλ-Άγγελου.

Όταν ξαναγύρισε στη Γαλλία το 1877, παρουσίασε στο Σαλόν το γλυπτό του Η *εποχή του χαλκού*. Τόσο αυτό όσο και το επόμενο, ο Άγιος *Ιωάννης Βαπτιστής*, τράβηξαν επιτέλους την προσοχή κοινού και κριτικής, με αποτέλεσμα την καθιέρωσή του

σημικών Τεχνών (έργο που τελικά δεν τελείωσε), Ο *στοχαστής*, *Οι σκιές* (1880), *Εύα* (1881), *Το φιλί* (1886), *Ο πόνος* (1887) και, κυρίως, *Οι αστοί του Καλέ* (1884-89). Περιφημες είναι επίσης οι προτομές του Ουγκό, του Μπαλζάκ, του Κλεμανσό, του Νταλού του Μιραμπό κλπ.

Το 1908 ο Ροντέν μετακόμισε

Πέντε ακόμα από τα γνωστότερα έργα του Ροντέν. Επάνω, μόνο του: Το *Ιδύλλιο των Ιζελλών*. Από αριστερά: *Προτομή κοριτσιού*, *Καμποτζιανή καθισμένη* (σχέδιο), *Η ηλικία του χαλκού*, *Η μητρόπολη*.

στο ξενοδοχείο Biron, έξω από το Παρίσι, στο οποίο διέμεναν πολλοί άλλοι γνωστοί καλλιτέχνες, μεταξύ αυτών και ο ζωγράφος Ανρί Ματίς. Όταν το 1912, το γαλλικό κράτος αποφάσισε να το κατεδαφίσει, ο Ροντέν παραχώρησε το σύνολο των έργων του στη γαλλική κυβέρνηση, πείθοντάς την έτσι να διατηρησει το κτήριο. Είναι αυτό που αργότερα μετατράπηκε στο Μουσείο Ροντέν.

Σε αυτό το μουσείο συγκεντρώ-

Οι Αστού του Καλέ (1889), ένα από τα αριστουργήματα του Ροντέν, παραγγελία του Δήμου της πόλης. Το 1884, η πόλη του Καλαί αποφάσισε να τιμήσει τη μνήμη των έξι κατοίκων της, οι οποίοι, το 1346, κατά τη διάρκεια του Εκατονταετούς Πολέμου, δέχθηκαν εθελοντικά να θυσιάσουν τη ζωή τους για να σταματήσει η πολιορκία της πόλης από τον βασιλιά της Αγγλίας.

θηκαν βαθμιαία πολλά ακόμα από τα σκορπισμένα σε διάφορα μουσεία έργα του.

Ο Ροντέν πέθανε στις το 1917, σε ηλικία 77 ετών, και θάφτηκε στο Μεντόν (Meudon). Τον τελευταίο χρόνο της ζωής του παντρεύτηκε την σύντροφό του Ροζέ Μπερέ.

Η επίδρασή του έργου του Ροντέν υπήρξε μεγάλη και μεγάλης διάρκειας. Εκτός από τα γλυπτά, θαυμάσιο είναι και τα χαρακτικά του, οι σπουδές, τα σκίτσα και οι ακουαρέλες. Έργα γεμάτα αυθορμητισμό και εκφραστική αμεσότητα.

Παντελής Λεούσης

Τσιπς!

Η επινόηση των τσιπς (από το αγγλικό chip = κάτι ψιλό), αποδίδεται σε ένα μάγειρα από την Σαρατόγκα Σπρινγκς της Νέα Υόρκης, τον George Crum. Ήταν το 1853, όταν ένας πελάτης του επέστρεψε ένα πιάτο διότι οι πατάτες ήταν πολύ χοντρές για το γούστο του. Όταν αυτό επανελήφθη, ο εκνευρισμένος Crum αποφάσισε να κόβει τις πατάτες σε όσο πιο λεπτές φέτες γίνεται. Αυτή η πρακτική είχε αναπάντεχη επιτυχία. Γρήγορα οι φιλοκομμένες πατάτες μπήκαν στον κατάλογο με το όνομα Saratoga Chips, από το όνομα του χωριού. Καθώς όμως ο Crum ήταν αфро-αμερικανός και ταυτόχρονα αμερινδιάνος, δεν μπόρεσε ποτέ να κατοχυρώσει την επινοσή του.

Ωστόσο, σε μία έκδοση μαγειρικής των ΗΠΑ του 1832 αναφέρεται μία συνταγή

“τσιπς”, που μάλλον προερχόταν από παλαιότερη αγγλική. Άρα υπάρχει σκεπτικισμός για το αν τελικά η ιστορία της Σαρατόγκα είναι πραγματική.

Αυτό που είναι βέβαιο είναι ότι η πρώτη μη-

χανή παραγωγής τσιπς υπάρχει στις ΗΠΑ από το 1920, κατασκευής του Herman Lay, ενός πλανόδιου πωλητή τσιπς από το Νότο.

Τα τσιπς επωλούντο στην αρχή σε κυλίνδρους, με αποτέλεσμα τα κάτω-κάτω να είναι πολύ αλμυρά και λαδωμένα. Ύστερα από διάφορες αλλαγές, επινοήθηκε το ερμητικό κλείσιμο σε σακουλάκια. Αλλαγές και βελτιώσεις έγιναν επίσης και στη γέψη, με την προσθήκη τυριού, κρεμμυδιού, ξυδιού, ρίγανης κλπ.

Η θρεπτική αξία των τσιπς είναι μικρή. Είναι πολύ πλούσια σε λιπαρά, θερμίδες και νάτριο, και επιβλαβή για την υγεία. Αυξάνουν το βάρος, απορυθμίζουν το ύψος της ινσουλίνης στο αίμα, αυξάνουν την χοληστερίνη. Παρά ταύτα, η κατανάλωσή τους στις αγγλοσαξονικές χώρες και Δυτική Ευρώπη είναι μεγάλη.

Μήπως είμαστε και λίγο αυτοκαταστροφικοί;

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ στις Ελληνικές Φιλοτελικές Εκθέσεις

Από το Νομικό Καρδούλη

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

1η ΕΚΘΕΣΗ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟΥ και ΦΙΛΟΤΕΛΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Πνευματικό Κέντρο Αγίας Παρασκευής,
10-17 Μαΐου 1995

Η έκθεση φιλοξενήθηκε στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Αγίας Παρασκευής, τέλούσε υπό την αιγίδα του ομώνυμου Δήμου και είχε την αρωγή των Ελληνικών Ταχυδρομείων. Οργανωτές ήταν Ο Πανελλήνιος Σύλλογος Θεματικού Φιλοτελισμού και Νεότητας και το Πνευματικό Κέντρο Αγίας Παρασκευής.

Την Οργανωτική Επιτροπή αποτέλεσαν οι Χατζής Δημήτρης Πρόεδρος, Πολίτη Πολέτα (Δημ. Σύμβουλος) Σύνδεσμος Δήμου, Παγώνης Νίκος Μέλος Δ.Σ. του Πνευματικού Κέντρου, Καρδούλης Νομικός, Καράτσαλης Γιώργος, Κορδάτος Χρήστος, Ιατρίδης Αλέκος, Στανέλλος Όλιβερ, Καράτσαλη Αίγλη.

Πίνακας εκθετών και εκθεμάτων:

Ζαχαριάδη Ισμήνη, *Μια φορά κι ένα καιρό*. Παπαδημητρίου Ανδρέας 4-6, *Μελισσοκομική*. Στανέλλος Όλιβερ, *Προσκοπισμός*. Δράκος Χρήστος, *Χριστιανισμός*. Χελιδόνης Νίκος, *Μεταφορικά Μέσα*. Χριστοδουλίδης Κώστας, *Μετεωρολογία-Κλίμα-Ατμόσφαιρα*. Ιατρίδης Αλέξανδρος, *Ελληνικά Σφάλματα*. Καρδούλης Νομικός, *Ταχυδρομείο: Υπηρεσίες-Προσωπικό*. Καράτσαλη Αίγλη, *Τα Πουλιά*. Βύζας ο Μεγαρίτης, *Τα Τουρκικά Γραμματόσημα τιμούν Βυζάντιο-Ελληνισμό*. Ζαχαριάδης Όμηρος, *Το Παιδί και ο Κόσμος του*. Επισκοπιάκης Μάνος, *Ανθρώπινα Δικαιώματα και Φιλοτελισμός*. Καράτσαλης Γεώργιος, *Αεροπορικές Εταιρίες και Τύποι Αερο-*

πλάνων. Σταυριανός Γεώργιος, *Εθνάρχης Μακάριος*. Ράγκος Νικόλαος, *Η Κυπρος μας*. Βαρότσης Κων/νος, *Ταξίδια της Ολυμπιακής Φλόγας*. Λεούσης Παντελής, *Εθνικοί Ύμνοι και Πατριωτικά Τραγουδιά*. Κορδάτος Χρήστος, *Ελληνική Μυθολογία*. Χαλβατζιδόπουλος Ιωακείμ, *Το Ποδόσφαιρο*.

Εκθέματα Φιλοτελικής Φιλολογίας Φιλοτελικός ΕΡΜΗΣ Ε.Π.Ε., Κατάλογος Γραμματοσήμων *Ερμής*. Όλιβερ Στανέλλος, *Ηχώ του Προσκοπικού Φιλοτελισμού*. Πανελλήνιος Σύλλογος Θεματικού Φιλοτελισμού και Νεότητας, *Ενημερωτικό Φιλοτελικό Δελτίο*. Μάρκος Μαρινάκης, *Αγγλική Διοίκηση Ηρακλείου-Κρήτης*. Μιχάλης. Πετραδάκης, *Ταχυδρομική Ιστορία του Αιγαίου - Ιταλικά Στρατιωτικά Ταχυδρομεία*. Ιωακείμ Χαλβατζιδόπουλος, *Το Ποδόσφαιρο*

στο Φιλοτελισμό. Εφημερίδα "Ο Πολίτης", *Φιλοτελική Στήλη*. Ισμήνη Ζαχαριάδη, *Γυναίκες στα Γραμματόσημα*. Θεόδωρος Έξαρχος, *Τυπογραφική Επισήμανση Cefalonia-Itaca*. Αργύρης Βουρνάς, *Περιοδικό Συλλογές*. Κυπριακή Φιλοτελική Εταιρία, *περιοδικό Κυπριακός Φιλοτελισμός*.

Στις 10 Μαΐου κυκλοφόρησαν 200 εικονογραφημένοι φάκελοι με την αφιερωμένη στην έκθεση ειδική αναμνηστική σφραγίδα. Κυκλοφόρησαν επίσης Ειδικό Πληροφοριακό Έντυπο με περιγραφή των εκθεμάτων και αφίσες.

Την ημέρα λήξεως της έκθεσης, ο Δήμαρχος Αγίας Παρασκευής απένειμε σε εκθέτες και Οργανωτική Επιτροπή αναμνηστικές πλακέτες και διπλώματα με το σήμα της έκθεσης.

**Δ' ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ
ΚΑΡΤΩΝ ΜΑΞΙΜΟΥΜ
"ΒΑΛΚΑΝΜΑΧ' 95"
Β' ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΚΘΕΣΗ
ΚΑΡΤΩΝ ΜΑΞΙΜΟΥΜ "ΜΑΞΕΛΛΑΣ' 95"
Αθήνα 19 έως 24 Μαΐου 1995**

Οι δύο παραπάνω εκθέσεις οργανώθηκαν από την Ένωση Ελλήνων Συλλεκτών Καρτών Μάξιμουμ και είχαν την αιγίδα της Ελληνικής Φιλοτελικής Ομοσπονδίας, την αρωγή του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού και των Ελληνικών Ταχυδρομείων, και την συνεργασία του Δήμου Αθηναίων.

Στεγάστηκαν στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Αθηναίων και ήταν αφιερωμένες, η πρώτη στα 50 χρόνια από τη λήξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και η δεύτερη στη μνήμη της Μερίνας Μερκούρη. Στις ίδιες επετείους ήταν αφιερωμένες και οι δύο ει-

δικές αναμνηστικές σφραγίδες που χρησιμοποιήθηκαν

στο προσωρινό Ταχυδρομικό Γραφείο, την πρώτη ημέρα λειτουργίας των Εκθέσεων.

Στην πρώτη εκτέθηκαν 8 συλλογές από την Αλβανία, 8 από την Βουλγαρία, 11 από τη Γιουγκοσλαβία, 11 από την Ελλάδα, 1 από την Κύπρο και 8 από τη Ρουμανία, ενώ στη δεύτερη 14 συλλογές συναγωνισμού, 2 Νεότητας και 1 εκτός συναγωνισμού.

Η Οργανωτική έθεσε σε κυκλοφορία εικονογραφημένους αναμνηστικούς φακέλους και δύο σειρές Κ.Μ., σφραγισμένες με τις δύο ανωτέρω ειδικές αναμνηστικές σφραγίδες. Εκδόθηκαν επίσης Κατάλογος-Πρόγραμμα και το φυλλάδιο των Βραβείσεων.

Την Οργανωτική Επιτροπή αποτέλεσαν οι Μαργαρίτα Κοτοπούλη Πρόεδρος, Φώτης Αναγνωστόπουλος Αντιπρόεδρος, Νομικός

Καρδούλης Γενικός Γραμματέας, Παναγιώτης Γεωργίτσος Ταμίας, Άλκης Βαλτινός, Νικόλαος Μάρκος και Κώστας Σαμανίδης Μέλη.

Την Ελλανόδοικο Επιτροπή της "ΒΑΛΚΑΝ-ΜΑΧ '95" αποτέλεσαν οι Jacques Thénard Πρόεδρος (Γαλλία), Άγγ. Παπαϊωάννου, Jami Kullaj (Αλβανία), Angel Strachinirov (Βουλγαρία), Μαργαρίτα Κοτοπούλη και Valeriu Neaga (Ρουμανία).

Την Ελλανόδοικο Επιτροπή της "ΜΑΞΕΛΛΑΣ '95" αποτέλεσαν οι Άγγελος Παπαϊωάννου Πρόεδρος, Άλκης Καλογεράς και Νίκος Μαλούχος Μέλη.

Αθλοθέτες ήταν η Ελληνική Φιλοτελική Ομοσπονδία, η Ελληνική Φιλοτελική Εταιρεία Πειραιώς, η Φιλοτελική Εταιρεία Ηρακλείου Κρήτης, η Ε.Ε.Σ.Κ.Μ., ο Σύλλογος Γάλλων Μαξιμαφιλιστών, η Ρουμανική Εταιρεία Θεματικού Φιλοτελισμού και Μαξιμαφιλίας, ο Jacque Thénard, η Μαργαρίτα Κοτοπούλη, ο Νίκος Μαλλούχος και η Ευαγγελία Χατζηγεωργίου.

Χορηγοί των δύο εκθέσεων ήταν ο ΕΟΤ, ο ΕΛΤΑ, η ΕΘΝΟΚΑΡΤΑ, η Εθνική Α.Ε. ΓΕΝ. ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ, η Εθνική Στεγαστική Τράπεζα και η Διεθνική Α.Ε. Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων "ΔΗΛΟΣ".

Δωρητές ήταν οι Βασιλείου Νικόλαος, Βασιλικός Κώστας, Ανδρουλιδάκης Ανδρέας, Γεωργίου Πανδώρα, Γεωργίτσος Παναγιώτης, Γρυπάρης Μιχαήλ, Ιωαννίδης Σταύρος, Καράτσαλης Γεώργιος, Κοτοπούλη Μαργαρίτα, Λιάκατα Αναστασία, Lodi Fausto, Μαλλούχος Νικόλαος, Παπαϊωάννου Νανά, Πριόβολος Νικόλαος, Ρεφανίδης Γεώργιος, Χαλκιάδακης Δημήτριος, Χατζηγεωργίου Ευαγγελία, Μαγγανάς Ανδρέας και Βαλτινός Αλκιβιάδης.

ΜΑΞΕΛΛΑΣ '95

Εκθέτες, εκθέματα και βραβεύσεις:

Γαλάνης Θεόδωρος: *Τα πουλιά της Ευρώπης*. Επίχρυσο και Έπαθλο "Άλεξ. Κοτοπούλης"

Ολύμπιος Ευάγγελος: *Θέατρο*. Μεγάλο αργυρό και ειδικό έπαθλο.

Αναγνωστόπουλος Φώτης: *Β' Παγκόσμιος πόλεμος "Οι πρωταγωνιστές"*, Αργυρό και ειδικό έπαθλο:

Γρυπάρης Μιχαήλης: *Τα ελληνικά νησιά*.

Παπαϊωάννου Νανά: Θηλαστικά - Νερό - Λάσπη, Αργυρό.
Ράγκος Νίκος: Κλασική τέχνη, Αργυρό
Αυγερινός Θεόδωρος: Προσωπικότητες που σημάδεψαν την

ιστορία της Ρωσίας και της Σοβιετικής Ένωσης, Αργυρό.

Στράτου Νια: Οι βασιλικές οικογένειες της Ευρώπης, Αργυρό.

Χατζηανδρέου Δημήτρης: Ελληνική γλυπτική, Αργυρό.

Τουτουδάκης Γιώργος: Η Κρήτη στις Κάρτες Μάξιμουμ, Αργυρό.

Πριόβολος Νίκος: Χλωρίδα, Επάργυρο.

Βασιλικός Κωνσταντίνος: Προσωπικότητες, Επάργυρο.

Φραγκιάς Αλέξανδρος: Το γυμνό στην τέχνη, Επάργυρο.

ΝΕΟΤΗΤΑΣ

Ντούζος Δημήτριος: Ένα τουριστικό ταξίδι στην Ελλάδα, Μεγάλο Αργυρό.

Ντούζος Γεώργιος: Ο Θεάνθρωπος, Μεγάλο Αργυρό.

BALKANMAX '95

Έλληνικά εκθέματα και βραβεύσεις:

Χαλκιαδάκης Αντώνης: Μηνύματα από την Αγία Γραφή, Μεγάλο Επίχρυσο με ειδικό έπαθλο.

Λεούσης Παντελής: Το ευρωπαϊκό πνεύμα μέσα απ' το γραπτό λόγο, Μεγάλο Αργυρό.

Μιχαλοπούλου Ζωή: Το Παιχνίδι (Αργυρό + Ειδ. Βραβείο)

Μήτος Βύρων: Η ζωγραφική στον 20ο αιώνα (Αργυρό + Ειδ. Βραβείο).

Γεωργίτσος Παναγιώτης: Ιστορία των Ολυμπιακών Αγώνων, Αργυρό.

Θεοδωρέλλου Αννα: Το παιδί στη ζωγραφική, Αργυρό.

ΝΕΟΤΗΤΑΣ

Ράγκου Ιφιγένεια: Το δεύτερο φύλο (+ Ειδ. Βραβείο & συγχαρητήρια), Μεγάλο Αρ-

γυρό.

Λεκατσάς Αλέξανδρος: Ο Φυτικός κόσμος (Μεγάλο Αργυρό + Ειδ. Βραβείο & συγχαρητήρια).

Γεωργίου Πόπη: Πουλιά (Αργυρό + συγχαρητήρια).

Γεωργίου Μάνθος: Αθλητισμός, Αργυρό.

Λεκατσάς Αριστοτέλης: Ο αθλητισμός, από την αρχαιότητα έως τους σύγχρονους ολυμπιακούς αγώνες, Επάργυρο.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ε.Ε.Σ.Κ.Μ.: Περιοδικό Μαξιμαφιλία, Επίχρυσο.

1η ΠΑΝΕΥΒΟΪΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟΥ και ΚΑΡΤ ΠΟΣΤΑΛ.

Χαλκίδα, 26 Μαΐου - 4 Ιουνίου 1995

Η ανωτέρω έκθεση, η πρώτη στον Ευβοϊκό χώρο, έγινε σε συνεργασία του Συνδέσμου Ελλήνων Συλλεκτών και του Πανελληνίου Συλλόγου Θεματικού Φιλοτελισμού και Νεότητας. Μεγάλη συμβολή στην πραγματοποίησή της είχαν ο Δήμος Χαλκιδέων και η Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης Χαλκίδας. Είχε επίσης την αρωγή των Ελληνικών Ταχυδρομείων και χορηγό την GEYER HELLAS A.E. Στεγάστηκε στο Νέο Δημαρχείο Χαλκίδας, επί της παραλιακής λεωφόρου, και ήταν αφιερωμένη στα 50 χρόνια από την λήξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Έλαβαν μέρος, χωρίς συναγωνισμό, 10 εκθέτες Θεματικού Φιλοτελισμού και 8 εκθέτες (όλοι Ευβοείς) παλαιών Καρτποσταλ με θέμα τη Χαλκίδα και τη μείζονα περιοχή της Εύβοιας.

Στα πλέον θετικά στοιχεία της Έκθεσης ήταν ότι έδωσε κίνητρο για την δημιουργία της Φιλοτελικής Ένωσης Χαλκίδας, με πρωτοστάτες τον τ. Υπουργό Ορέστη Παπαστρατή και τον Αλέξανδρο Αίσιωπο.

Αξιόλογο γεγονός ήταν επί-

σης το ότι ο Δήμαρχος Χαλκιδέων αποδέχθηκε πρόταση του Προέδρου του Π. Σ. Θ. Φ. Ν. για την ένταξη του φιλοτελισμού στο πολιτιστικό πρόγραμμα της Δ. Ε. Π. Α. Χ.

Πίνακας εκθετών και εκθεμάτων:

Διαμαντίδης Γιάννης, *Η εκτός Χαλκίδος υπόλοιπη Ελλάδα.*

Τούσης Χρήστος, *Σκύρος.*

Ιωάννου Σταύρος, *Νομός Ευβοίας.*

Ράγκος Νίκος (Κύπρος), *Η Κύπρος μας σε Κ.Μ.*

Αίσωπος Αλέκος, *Χαλκίδα 1900-1955.*

Αίσωπος Αλέκος, *Κοινωνική Πρόνοια.*

Δράκος Χρήστος, *Χριστιανισμός.*

Καράτσαλης Γεώργιος, *Αεροπορικές Εταιρείες σε Κ.Μ.*

Καράτσαλη Αίγλη, *Τα πουλιά.*

Καρδουλης Νομικός, *Ταχυδρομείο: Υπηρειακό Προσωπικό σε γραμματόσημα.*

Βύζας ο Μεγαρίτης, *Τα Τουρκικά γραμματόσημα τιμούν Βυζάντιο και Ελληνισμό.*

Παπαδημητρίου Ανδρέας, *Μελισσοκομική σε γραμματόσημα.*

Αντωνίου Γεώργιος, *Τουρκοκρατούμενη Κύπρος σε Κάρτες.*

Χαλβατζιδόπουλος Ιωακείμ, *Το ποδόσφαιρο.*

Μακαρώνας Αλέκος, *Παλιά Χαλκίδα.*

Κυπριακή Φιλοτελική Εταιρεία, *Η Κύπρος σε γραμματόσημα.*

Σταυρινός Γεώργιος, *Η Κύπρος (γραμματόσημα, κάρτες).*

Παπαστρατής Ορέστης, *Η Χαλκίδα στις αρχές του αιώνα.*

Λαογραφικό Μουσείο Κύμης, *Η Κύμη.*

Η Οργανωτική Επιτροπή έθεσε σε κυκλοφορία αναμνηστικού φακέλου και Κάρτες Μάξιμουμ, που απεικονίζουν το "Κόκκινο Σπίτι" του Μάλλια, ένα από τα χαρακτηριστι-

κότερα οικοδομήματα της Χαλκίδας.

Εκδόθηκε επίσης Πρόγραμμα –Κατάλογος εκθετών και εκθεμάτων.

Την πρώτη ημέρα λειτουργίας της Έκθεσης χρησιμοποιήθηκε από τον ΕΛΤΑ Ειδική Αναμνηστική σφραγίδα.

ΕΚΘΕΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟΥ. Καλαμπάκα 28 Μαΐου - 4 Ιουνίου 1995.

Οργανώθηκε από τα Ελληνικά Ταχυδρομεία, σε συνεργασία με την Ιερά Μονή Μεγάλου Μετεώρου. Στους επισκέπτες των εγκαινίων προσφέρθηκε από τον Τομέα Ενημέρωσης των ΕΛΤΑ δίπτυχο χρωματιστό πρόγραμμα της τελετής, με γραμματόσημο σφραγισμένο με την ειδική αναμνηστική σφραγίδα, την ίδια που χρησιμοποιήθηκε στο Ταχυδρομικό Γραφείο Καλαμπάκας την 28η Μαΐου 1995, με την οποία σφραγίστηκαν ανεπίσημοι αναμνηστικοί φάκελοι.

Ο Πρόεδρος του Δ. Σ. ΕΛΤΑ Γεώργιος Ανανίδης επέδωσε εκ μέρους του Οργανισμού στον Ηγούμενο του Μεγάλου Μετεώρου και στον καθηγητή της Θεολογικής Σχολής Αθηνών Σπύρο Κοντογιάννη, αναμνηστικές πλακέτες. Από την πλευρά της Μονής, ο ηγούμενος Αρχιμανδρίτης Αθανάσιος Αναστασίου επέδωσε στον κ. Ανανιάδη τον Χρυσό Σταυρό της 600ης αμφιετηρίδος

του Μεγάλου Μετεώρου διπλώματος.

Η έκθεση στεγάστηκε σε αίθουσα του Ξενοδοχείου "ΔΙΒΑΝΗ" στην Καλαμπάκα, με μοναδικό εκθέτη τα Ελληνικά Ταχυδρομεία. Το φιλοτελικό υλικό που εκτέθηκε ήταν αποκλειστικά θρησκευτικού περιεχομένου.

(Συνεχίζεται)

Κωπηλασία

του Θανάση Απέργη

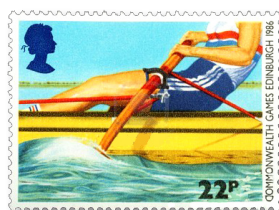
Η κύρια μέθοδος για την πρόωση των πολεμικών και εμπορικών πλοίων κατά την αρχαιότητα υπήρξε η κωπηλασία. Αρχαίοι Έλληνες, Ρωμαίοι, Φοίνικες, Βίκινγκς, Βυζαντινοί κωπηλατούσαν στις θάλασσες, αναπτύσσοντας εμπορικές σχέσεις αλλά και αμυνόμενοι ή επιτιθέμενοι στις διάφορες πολεμικές εχθροπραξίες. Μέχρι το 19ο αιώνα τα κουπιά έπαιζαν σημαντικό ρόλο και η κωπηλασία ήταν μια έννοια συνυφασμένη με την επιβίωση.

Η αρχαία ελληνική τριήρης είχε 170 κωπηλάτες. Με την δύναμη των χεριών μπο-

σοδεμένοι στους πάγκους. Πήραν μάλιστα το όνομα κατεργαίοι ή κατεργάρηδες επειδή κωπηλατούσαν στα κάτεργα.

Καθώς τα κουπιά είχαν αποκτήσει εξαιρετικά μεγάλο μέγεθος, δεν ήταν καθόλου ασυνήθιστο να κρατούν ένα κουπί πολλοί κωπηλάτες. Το συνολικό τους βάρος βοηθούσε το κουπί να βγει από το νερό, ενώ για το τράβηγμα του κουπιού ήταν απαραίτητη η συλλογική τους δύναμη.

Η πρώτη γνωστή λεμβοδρομία έγινε στη Βενετία το 1300. Ήταν ένας αγώνας με γόνδολες. Το 1529 έγινε και η πρώτη λεμ-

Το σωστό ταυτόχρονο βύθισμα των κουπιών αποτελεί τον πιο γρήγορο τρόπο πρόωσης του σκάφους.

ρούσε να κινηθεί με 9-12 ναυτικά μίλια την ώρα, ταχύτητα τεράστια για την εποχή εκείνη.

Καθώς αυξανόταν το μέγεθος των πλοίων, τα πανιά αντικαθιστούσαν σταδιακά τα κουπιά, αν και οι μεγάλες γαλέρες της Μεσογείου εξακολουθούσαν να είναι κωπηλάτες μέχρι το 18ο αιώνα. Οι κωπηλάτες στις γαλέρες, αιχμάλωτοι πολέμου ή κατάδικοι εγκληματίες, ήταν αλυ-

βοδρομία μεταξύ γυναικών, επίσης στη Βενετία.

Στην Αγγλία, οι αγώνες με κωπηλάτες βάρκες χρονολογούνται από την εποχή που στον Τάμεση, στην περιοχή του Λονδίνου, υπήρχαν μόνο δύο γέφυρες και οι άνθρωποι περνούσαν απέναντι με το σκιφ, μία ελαφριά δίκωπη βάρκα, τα κουπιά της οποίας χειριζόταν ένας βαρκάρης. Η κωπηλασία ως άθλημα την σύγχρονη εποχή

Η επίσημη εμφάνιση της κωπηλασίας στους Ολυμπιακούς Αγώνες γίνεται το 1900, στο Παρίσι.

ξεκίνησε ουσιαστικά το 1829, στο Χένλυ, με τους αγώνες ανάμεσα στα Πανεπιστήμια της Οξφόρδης και του Καίμπριτζ η λεγόμενη Πανεπιστημιακή λεμβοδρομία. Ακολούθησαν οι ΗΠΑ, το 1852, με τους κωπηλατικούς αγώνες μεταξύ των δύο "αιωνίων αντιπάλων" Πανεπιστημίων του Γέηλ και του Χάρβαρντ, στον ποταμό Χάτσον.

Στην Ελλάδα το άθλημα πρωτοεμφανίζεται το 1885 με την ίδρυση του ομίλου Ερετών (ερέτης=κωπηλάτης). Η Ελληνική Κωπηλατική Ομοσπονδία ιδρύθηκε το 1927.

Από τεχνικής πλευράς, κωπηλασία είναι η πρόωση ενός σκάφους αποκλειστικά με τη μυική δύναμη, χρησιμοποιώντας ένα απλό κουπί ως μοχλού, σε μια διαδοχή χτυπημάτων στο νερό.

Ο κωπηλάτης καθισμένος, με τα πόδια του στηριγμένα σε ξύλινο στήριγμα, βυθίζει το πτερύγιο του κουπιού κάθετα μέσα στο νερό. Κατόπιν χρησιμοποιώντας τα χέρια, την πλάτη και το βάρος του σώματος, τραβά προς το

μέρος του το κουπί, το οποίο λειτουργεί ως μοχλός πάνω στον σκαλμό (υπομόχλιο), παρασύροντας το σκάφος μακριά από το σημείο εισόδου του πτερυγίου μέσα στο νερό. Η κίνηση μιας κουπίας συμπληρώνεται με την έξοδο του πτερυγίου από το νερό και ο κύκλος των κινήσεων επαναλαμβάνεται από την αρχή.

Η κουτιά δεν είναι ικανοποιητική σε απόδοση αν το πτερύγιο συρθεί πάνω στην επιφάνεια του νερού.

Το κουπί αποτελείται από ένα ξύλινο στέλεχος (κοντάρι) με στρογγυλεμένη λαβή στο ένα άκρο, ενώ στο άλλο άκρο δημιουργείται ένα πλάτυσμα το πτερύγιο, το οποίο άλλοτε είναι επίπεδο σε όλη του την επιφάνεια και άλλοτε έχει ελαφρά καμπυλωμένες γραμμές για να πιάνει καλύτερα.

Η κωπηλασία ως άθλημα συνδυάζει το θέαμα με τον αμείωτο συναγωνισμό. Οι αγώνες γίνονται μέσα

Η Ελλάδα ανέδειξε δύο Ολυμπιονίκες στην κωπηλασία: τους Β. Πολύμερο και Ν. Σκιαθίτη.

είναι επίπεδο σε όλη του την επιφάνεια και

αλλοτε έχει ελαφρά καμπυλωμένες γραμμές

Εκτός από τις Ολυμπιάδες, η κωπηλασία συμπεριλαμβάνεται στα προγράμματα όλων των σημαντικών διοργανώσεων, όπως Μεσογειακοί και Βαλκανικοί Αγώνες κλπ.

Η οκτάκωπος είναι ίσως το πιο θεαματικό αγώνισμα της κωπηλασίας.

σε ένα φυσικό σκηνικό, όπως μια λίμνη ή ένα κανάλι, γεγονός που την καθιστά ξεχωριστή από τα άλλα αθλήματα. Οι μακρόστενες βάρκες, τα πολύχρωμα κουπιά, τα συγχρονισμένα πληρώματα που αποτελούνται από ένα ως οκτώ κωπηλάτες, συνθέτουν ένα εντυπωσιακό αποτέλεσμα.

Η κωπηλασία γίνεται με ειδικά σκάφη, που έχουν ολκωτά σέλματα (κινητούς πάγκους) και φορητούς σκαρμούς (στηρίγματα για τα κουπιά), που δένονται στα πλευρά. Υπάρχουν δύο κατηγορίες σκαφών. Στην πρώτη οι κωπηλάτες κρατούν δύο κουπιά, ένα σε κάθε χέρι, και, ανάλογα με τον αριθμό των αθλητών, διακρίνονται σε απλό, διπλό και τετραπλό σκιφ. Στην δεύτερη κατηγορία οι κωπηλάτες κρατούν ένα κουπί σε κάθε χέρι (σκάλινγκ), ενώ υπάρχουν αγωνίσματα της δίκωπου με ή χωρίς πηδαλιούχο, τετράκωπου με ή χωρίς πηδαλιούχο,

και οκτάκωπου με πηδαλιούχο. Ο πηδαλιούχος είναι ανεξάρτητο μέλος του πληρώματος και κατευθύνει το σκάφος είτε καθισμένος στην πρύμνη, είτε ξαπλωμένος στην πλώρα.

Το μήκος του σκάφους εξαρτάται από τον αριθμό των κωπηλατών, ενώ ο μέσος όρος βάρους των αθλητών δεν πρέπει να υπερβαίνει τα 70 κιλά για τους άνδρες και τα 57 για τις γυναίκες.

Όλα τα αγωνίσματα της κωπηλασίας πραγματοποιούνται σε απόσταση 2.000 μέτρων, σε ξεχωριστή υδάτινη λωρίδα για το κάθε σκάφος, η οποία επισημαίνεται με σημαδούρες. Ο κωπηλατικός στίβος περιλαμβάνει έξι λωρίδες.

Το πρόγραμμα των Ολυμπιακών Αγώνων περιλαμβάνει δεκατέσσερα αγωνίσματα. Από αυτά τα 8 αφορούν στους άνδρες και τα 6 στις γυναίκες.

Το PIN της κωπηλασίας από την Ολυμπιάδα της Μόσχας.

Το άθλημα της κωπηλασίας ασκείται σε λίμνες και πλωτά ποτάμια, στις περισσότερες χώρες.

Σημαντικοί σταθμοί της κωπηλασίας.

1880: Διοργανώνεται το 1^ο επαγγελματικό πρωτάθλημα κωπηλασίας στην Αγγλία.

1892: Ιδρύεται η Παγκόσμια Ομοσπονδία Κωπηλασίας (FISA), η οποία διοργανώνει, το 1893, το 1^ο Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα κωπηλασίας στην Όρτα της Ιταλίας, ενώ το αντίστοιχο των γυναικών διεξήχθη το 1954.

1896: Η κωπηλασία συμπεριλαμβάνεται στο επίσημο πρόγραμμα των Ολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας, αλλά λόγω κακών καιρικών συνθηκών οι αγώνες δεν πραγματοποιούνται. Η επίσημη εμφάνιση της κωπηλασίας στους Ολυμπιακούς Αγώνες γίνεται το 1900, στο Παρίσι.

1962: Η FISA διοργανώνει στην Λουκέρνη το 1^ο παγκόσμιο Πρωτάθλημα Κωπηλασίας ανδρών και το 1974 των γυναικών.

Γερμανικός ποιμενικός

Στα τέλη του 19ου αιώνα, ο Γερμανός λοχαγός του ιππικού Friedrich Emil Max Von Stephanitz, άρχισε να ασχολείται με τη δημιουργία μιας νέας φυλής σκύλου, χρησιμοποιώντας τρεις ράτσες λυκόσκυλων των περιοχών Βάδης-Βυρτεμβέργης, Αλαστίας και Θουριγγίας. Από την επανειλημμένη επιμειξία αυτών των τριών φυλών, αλλά και με την προσθήκη γενετικού υλικού δύο φυλών άγριων λύκων της γερμανικής πανίδας, προέκυψε ο Γερμανικός Ποιμενικός, τα στάνταρ χαρακτηριστικά του οποίου δημοσιεύτηκαν το 1901.

Το αποτέλεσμα ήταν αυτό που όλοι γνωρίζουμε: η δημιουργία ενός μυώδους, δυνατού, μαχητικού και έξυπνου ζώου, πολλαπλώς χρήσιμου στον άνθρωπο. Μέσα στα πολλά του πλεονεκτήματα μπορούμε να αναφέρουμε τον ισορροπημένο του χαρακτήρα, την υπακοή του, την γρήγορη ενσωμάτωσή του στην οικογένεια με πολύ καλές σχέσεις με τα παιδιά και την ευκολία στο να προσαρμόζεται στην εκάστοτε ψυχική διάθεση του αφεντικού του.

Ταυτόχρονα ο γερμανικός ποιμενικός είναι πολύ καλός φύλακας. Είναι πιστός, ειλικρινής, έξυπνος και παρατηρητικός, και θεωρείται ο τρίτος πιο έξυπνος σκύλος μετά το κόλνι και το κανίς. Λόγω των φυσικών του προσόντων, χρησιμοποιείται και σε αθλητικές αναμετρήσεις, κυρίως επιδεξιότητας και ευστροφίας. Εκπαιδεύεται εύκολα και έχει σχεδόν κατά αποκλειστικότητα καθιερωθεί ως βοηθός του αστυνομικού στην ανίχνευση ναρκωτικών ουσιών και εκρηκτικών υλών και στην αποκατάσταση της τάξης (γήπεδα, δια-

δηλώσεις κλπ.). Χρησιμοποιείται επίσης στο στρατό για τη φύλαξη στρατοπέδων και σε ειδικές αποστολές. Ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια των Α' και Β' Παγκοσμίων Πολέμων χρησιμοποιήθηκε ευρύτατα, κυρίως από τους Γερμανούς. Παλαιότερα διακρινόταν και ως συνοδός τυφλών, μέχρι που σε αυτόν τον τομέα τον υποσκέλισε ο Λαμπραντόρ retriever.

Ένας σκύλος αυτής της ράτσας έγραψε ιστορία όταν τον βρήκε ένας Αμερικανός δεκανέας στη Γαλλία κατά την διάρκεια του Α' Παγκοσμίου Πολέμου. Του έδωσε το όνομα Ριν Τιν Τιν, όπως ονομαζόταν μία κούκλα μασκότ που του είχε χαρίσει ένα παιδί, για γούρι. Όταν αντιλήφτηκε την ικανότητα και έξυπνάδα του ζώου, επιστρέφοντας στην πατρίδα το πρόωθησε σε διάφορα θεάματα και στον κινηματογράφο. Ο Ριν Τιν Τιν από το 1923 συμμετείχε και πρωταγωνίστησε σε τριάντα παραγωγές γουέστερν της Warner Bros, στις οποίες υποδύοταν το ρόλο ενός πανέξυπνου σκύλου του αμερικανικού στρατού, με τις πρωτοβουλίες του οποίου εξασφαλιζόταν η επιτυχία των πολεμικών αποστολών.

Ο αυθεντικός Ριν Τιν Τιν πέθανε το 1932, σε ηλικία 15 ετών. Ο ιδιοκτήτης του τον επαναπάρτισε στη Γαλλία, όπου ετάφη στο νεκροταφείο σκύλων ενός προάστιου του Παρισιού.

Μετά το θάνατο του Ριν Τιν Τιν, στο σινεμά και στην τηλεόραση τον διαδέχτηκαν άλλοι σκύλοι της ίδιας ράτσας, πάντα με το ίδιο όνομα.

Π. Λ.

Ανοικτή επιστολή...

...προς νέους θεματικούς

Η "Ανοικτή Επιστολή" είναι μία μόνιμη στήλη του περιοδικού μας, στην οποία παρουσιάζονται όλες οι χρήσιμες πληροφορίες για τον καταρτισμό μιας θεματικής συλλογής που φιλοδοξεί να εκτεθεί σε μία επίσημη εθνική έκθεση ή έκθεση FIP-FEPA, από την επιλογή του θέματος, του χαρτιού και του φιλοτελικού υλικού, μέχρι και την καλύτερη αισθητική της παρουσίαση.

Ένα υλικό που ποτέ δεν συλλέχτηκε από Έλληνες φιλοτελιστές και που θα μπορούσε να είναι ιδιαίτερα χρήσιμο στις θεματικές συλλογές, είναι τα κόκκινα μηχανόσημα (μηχανικές σφραγίδες που περιλαμβάνουν έντυπο το τέλος). Δεν είναι λίγα τα θέματα που καλύπτουν, είναι εξίσου όμορφες με αυτές άλλων χωρών, και σίγουρα είναι σπάνιες, ανεβάζοντας με την παρουσία τους το επίπεδο των συλλογών μας.

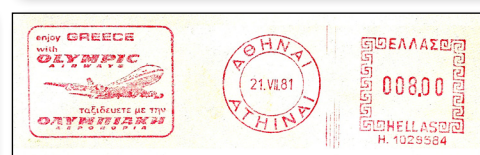
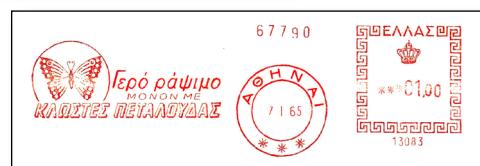
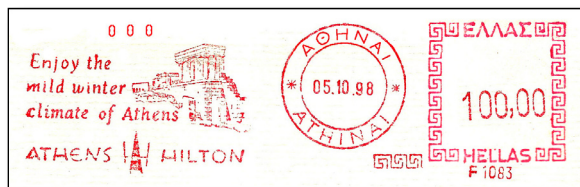
Ίσως αυτός ο χαρακτηρισμός "σπάνιες" να ξενίζει μερικούς. Τους ξενίζει διότι η ελληνική αγορά είναι εντελώς αδιάφορη γι' αυτού του είδους το υλικό, ή ακόμα διότι συγχέουν το "σπάνιο" με το "ακριβό". Ωστόσο, θα μπορούσαν εύκολα να αντιληφθούν τι εννοώ αν δοκίμαζαν να αναζητήσουν μερικές από αυτές τις σφραγίδες.

Αν χρειάζονταν να βρουν, για παράδειγμα, μία

σειρά Δημοκρατίας, με τη διάθεση των απαιτούμενων χρημάτων η απόκτησή της θα ήταν ευκολότατη υπόθεση. Αν όμως δοκίμαζαν να βρουν την μηχανική σφραγίδα του Χίλτον με την Ακρόπολη, των κλωστών Πεταλούδας, ή του Φωτισμού Φίλιπς με την εικονογράφηση των λαμπτήρων, τότε θα αντιλαμβάνονταν την έννοια της σπανιότητας. Παρ' όλο που η οικονομική τους αξία στην ελληνική αγορά είναι μηδαμινή, ίσως να μην τις εύρισκαν ποτέ.

Τα μηχανόσημα που παρουσιάζονται παρακάτω, δεν αντιπροσωπεύουν κανενός είδους κατάλογο. Πρόκειται για απλά παραδείγματα που βρέθηκαν τυχαία, σε χέρια φίλων που είχαν την πρόνοια να τις συλλέξουν. Υπάρχουν πολύ περισσότερες, πολλών ειδών

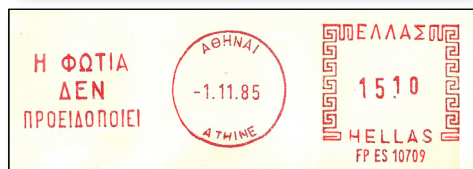
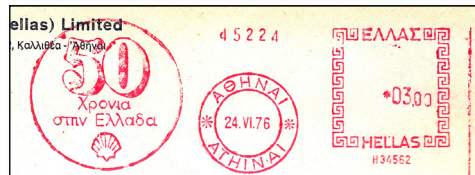
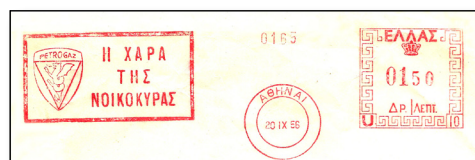
και θεμάτων, και σε αρκετά μεγάλη ποικιλία. Θα μπορούσε μάλιστα να δημιουργηθεί και ένας σχετικός ελλη-

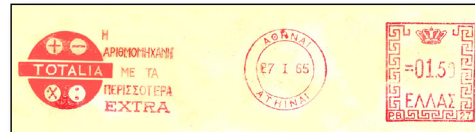
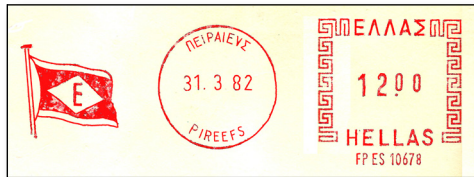
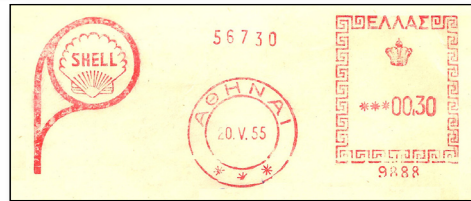
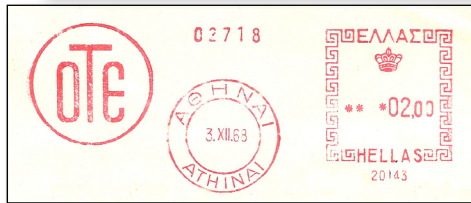
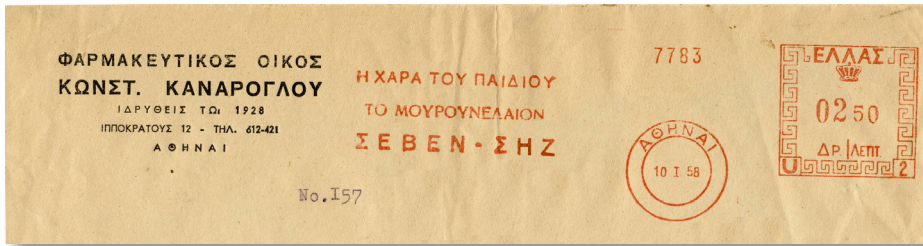

νικός κατάλογος, όπως συμβαίνει σε όλες τις προηγμένες φιλοτελικές χώρες, ο οποίος θα διευκόλυνε τους συλλέκτες, τόσο για να τις γνωρίσουν, όσο και για να τις συλλέξουν. Στο εξωτερικό μάλιστα υπάρχουν ξεχωριστές φιλοτελικές εταιρείες που έχουν ως αποκλειστικό αντικείμενο τη συλλογή των "κόκκινων", όπως χαρακτηριστικά τις αποκαλούν. Στις δε θεματικές δημοπρασίες, από τις οποίες δεν λείπουν ποτέ, δεν είναι σπάνιο να συναντηθούν τιμές πολλών δεκάδων ευρώ, ανάλογα με την παλαιότητα και την σπανιότητα του θέματος.

Με τα μηχανόσημα της σημερινής παρουσίασης, μπορούμε να υποστηρίξουμε θέματα όπως Αρχαιολογία/τουρισμός (Ακρόπολη/Χίλτον), Αυτοκίνητο/μεταφορές (ΕΛΠΑ), Έντομα/πεταλούδες, Ηλεκτρισμός/λαμπτήρες, Αεροπλάνα, Όστρακα/αχιβάδα (Shell), Αρχιτεκτονική/τράπεζες/οικονομία (Εθνική), Φωτιά/δάση/πρόληψη, Ελιά/γεωργία/τυποποίηση (Ξενία), Μουρουνέλαιο/λατρική, Πτηνά/κουκουβάγια/αρχαία γραμματεία, Ζωά/τίγρης (Esso), Άρωση/γεωργία κλπ.

Παντελής Λεούσης

Αχ! Αυτό το πλάνο...

Πρωτότυπο πλάνο εκθέματος που εκτέθηκε στην διεθνή έκθεση ANTWERPIA 2010.

ΥΜΝΟΣ ΣΤΟΝ ΗΛΙΟ

Εγώ, ο κόκορας Σαντεκλέρ*, τραγουδώ τη δόξα σου.
Ω! Ήλιε! Αφουγκράσου αυτή την όμορφη ιστορία.

1. Λάμπει και άστραφτει! Ήλιε, οι άνθρωποι σε λατρεύουν,

- 1.1 σαν αληθινό Θεό, από τα αμνημόνευτα χρόνια.
- 1.2. Στις μέρες μας σε έχουν στα θρησκευτικά τους σύμβολα.

2. Είσαι επίσης το μεγάλο και απaráμιλλο σύμβολο

- 2.1. των βασιλέων, των μεγάλων και δυνατών της γης,
- 2.2. όσο και των ταπεινών, των φτωχών στρωμάτων.

3. Διότι χάρη σε Σένα οι ζωές τους ομορφαίνουν

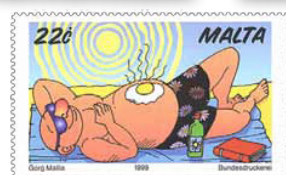
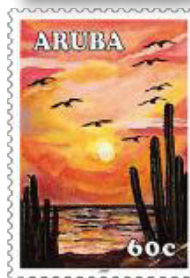
- 3.1. όλη τη μέρα. Από το χάραμα μέχρι το λινόγερμα,
- 3.2. από την άνοιξη ως το χειμώνα, ολοχρονίς.

4. Ήλιε, δίνε τους την πολύτιμη ενέργεια σου

- 4.1 μέσω των ακτίνων σου. Ξέρουν τη χρήση τους.
- 4.2 Αλλά να προσέχουν. Να προφυλάσσονται καλά.

Χάρη στον καλλιτέχνη και τον ποιητή,
ώ Ήλιε, θα μείνεις πάντα στη μνήμη μου.

*Ράτσα πουλερικών του Καναδά.

Το ημερολόγιο ενός καπνιστή!

“Καπνίζει και ο Μίμης, και ο Νικόλας, και ο Τάκης. Γιατί κι εγώ να μην καπνίσω όπως και οι συμμαθητές μου; Είμαι 14 χρονών και νοιώθω ότι μεγάλωσα αρκετά.

Προχθές που λείπανε οι δικοί μου από το σπίτι δοκίμασα ένα τσιγάρο μπροστά στον καθρέφτη. Κοίταξα το πρόσωπό μου ανφάς, το κοίταξα προφίλ... Στ’ αλήθεια μου πάει το κάπνισμα. Φαίνομαι ότι μεγάλωσα.

Όπως και να’ ναι το τσιγάρο σε ανεβάζει. Φαίνεται ότι δεν είσαι πια πιτσιρικάς. Γίνεσαι κάποιος. Αποκτάς προσωπικότητα. Ύστερα είναι και ο καπνός. Τι όμορφα που είναι όταν τον φυσάω και ανεβαίνει ψηλά, συστρέφεται, κάνει ακροβασίες! Βέβαια, ακόμα το τσιγάρο μου φέρνει βήχα. Πού θα πάει όμως. Θα το συνηθίσω. Οι άλλοι που το συνηθισαν είναι καλύτεροι; Εξάλλου όλο και βελτιώνεται η κατάσταση. Σήμερα, όταν καπνίσω στο διάλειμμα με την παρέα, στις τουαλέτες, δεν έβριξα σχεδόν καθόλου.

.....
 Άντε να περάσουν 20 και μία μέρες για να απολυθώ. Άργησε να φτάσει και το χαρτζιλίκι. Ξέμεινα κι από τσιγάρα. Καπνίζω ενάμιση πακέτο και το περισσότερο χαρτζιλίκι πηγαίνει εκεί.

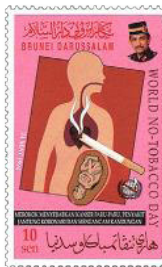
Τις τελευταίες μέρες κάπνισα περισσότερο. Το Μαράκι φαίνεται ότι μου έκανε νερά. Ούτε ένα τηλεφώνημα, ούτε ένα μήνυμα. Δέκα μέρες

τώρα έχω να πάρω νέα της. Πάιρνω κι εγώ αλλά το κινητό δεν πιάνει. Όταν είμαι στενοχωρημένος, το άτιμο το τσιγάρο τραβιέται περισσότερο. Σου’ ρχεται να μην το βγάλεις καθόλου απ’ το στόμα. Πολλές φορές ανάβω το επόμενο τσιγάρο με την καύτρα του προηγούμενου. Είναι μια κίνηση που ούτε καν τη σκέφτομαι. Γίνεται αυτόματα.

Είμαι καφούρης με το Μαράκι. Το παραδέχομαι. Δεν έπρεπε να μου το κάνει αυτό. Σκέψου να απολυθώ μεθαύριο και να είμαι ρέτος από γκόμενα!

.....
 Σήμερα η χαρά μου είναι μεγάλη. Κοντεύω να απολυθώ (μείνανε ακόμα 6 δόντια στην τσατσάρα) και, πρωί-πρωί, με πήρε το Μαράκι στο κινητό. Ήτανε λεία διακοπές με την οικογένεια στην Καλαμπάκα και το κινητό δεν έπιανε. Γι’ αυτό δεν μπορούσαμε να επικοινωνήσουμε. Γελάνε και τα μουστάκια μου! Και καπνίζω. Όταν νοιώθω ενθουσιασμό, χαρά, ευεξία, γουστάρω το τσιγάρο όσο τίποτε άλλο. Είναι σύντροφος σε όλα. Σε χαρές, σε λύπες, στον ενθουσιασμό, στην απογοήτευση, στην ευεξία, παντού.

.....
 Χθες είχαμε καβγά με το Μαράκι, τη γυναίκα μου. Μυρίζουνε, λέει, τα ρούχα απ’ τον καπνό του τσιγάρου, έχει κιτρινίσει ο τοίχος και θέλει βάψιμο. Ενοχλεί και τα παιδιά...

“Γιορτή μη καπνιστών”
 “Συνασπισμός ενάντια στο δημόσιο κάπνισμα”

Είμαι σίγουρος ότι όλα αυτά τα λέει γιατί δεν καπνίζει και η ίδια. Μα, είναι σοβαρή; Αφού ξέρει ότι δεν μπορώ να ζήσω χωρίς τσιγάρο. Έχει από καιρό που με πιλατεύει να το κόψω. Μου έχει γίνει φόρτωμα.

Πού και πού βγαίνω και καπνίζω στο μπαλκόνι, για να μη γκρινιάζει. Αλλά είναι χειμώνας και κάνει κρύο. Αυτό δεν μπορεί να γίνεται συνέχεια.

Το απόγευμα περιμένουμε φίλους. Μπήκα στα σαράντα και έχουμε γιορτή, γενέθλια. Όμως δε νοιώθω καλά. Έχω μέρες που ξυπνάω το πρωί με λαιμό ξερό, με κεφάλι βαρύ. Έχω και ένα ξερόβηχα που μέρες τώρα δεν λέει να με αφήσει σε ησυχία. Ο γιατρός με εξέτασε, μου έκανε και ακτινογραφία, και μου σύστησε να κάνω και ένα καρδιογράφημα. Επιμένει να κόψω το τσιγάρο. Μια κουβέντα είναι αυτή. Πώς θα ζήσω χωρίς τσιγάρο; Σου αμολάνε ένα "κόψε το τσιγάρο", σαν να σου ζητάνε το ευκολότερο πράγμα στον κόσμο. Τουλάχιστον να μπορούσα να το ελαττώσω!

Η προσπάθεια για ελάττωση του καπνίσματος απέτυχε. Για δυο-τρεις μέρες τα δύο πακέτα μειώθηκαν σε ένα, αλλά μετά ξαναγύρισα στα ίδια. Δεν γίνεται. Δεν μπορώ. Αλλά, για να λέμε την αλήθεια, κατά βάθος δεν το θέλω κιόλας. Μου αρέσει, πώς να γίνει! Πώς να πεις καφέ και να μην καπνίσεις; Πώς να φας και να μην καπνίσεις; Πώς να βάλεις κάτι στο στόμα σου και να μην καπνίσεις; Αλλά και το πρωί που ξυπνάς, πώς να μην ανάψεις τσιγάρο για να αρχίσεις να λειτουργείς; Για να μην αναφέρω το τελευταίο τσιγάρο το βράδυ, στο κρεβάτι. Η τελευταία απόλαυση της ημέρας!

Την προπερασμένη Δευτέρα

το πρωί ένοιωσα ένα δυνατό πόνο στο στήθος, μαζί με ένα μούδιασμα σε όλο το αριστερό μου χέρι. Μιλάμε για πόνο! Όχι αστεία. Φώναξαν ασθενοφόρο από το γραφείο και με πήγαν στον Ευαγγελισμό. Έμφραγμα! Έμεινα κάμποσες μέρες στην εντατική, αλλά τελικά την σκαπούλαρα. "Καπνίζεις;" με ρώτησε ο καθηγητής. "Καπνίζω", του απάντησα. "Να το κόψεις γιατί δεν τη βγάξεις καθαρή". "Ναι γιατρέ μου".

Μόλις γύρισα σπίτι το καλοσκέφτηκα και πήρα την απόφαση: "Καλά, θα προσπαθήσω πάλι να το ελαττώσω".

Ο γιός μου, ο Θανάσης ορκίζεται σήμερα στο Πανεπιστήμιο. Ήθελα πολύ να είμαι στην τελετή, να τον καμαρώσω. Βρίσκομαι όμως στον Άγιο Σάββα. Εδώ και λίγες μέρες μου αφαίρεσαν τον ένα πνεύμονα. Ακτινοβολίες, χημειοθεραπείες! Για να δούμε πότε θα βγω από εδώ μέσα. Οι γιατροί λένε ότι έχω πιθανότητες να την σκαπουλάρω. Άκουσα όμως πως στην περίπτωση μου δίνουν μερικούς μήνες ζωής.

Κρίμα να μην είμαι στην ορκωμοσία του Θανάση. Αλλά και στο γάμο της Βασιλικής, που θα γίνει τον άλλο μήνα. Θα είμαι σε θέση να πάω; Ας ελπίσουμε ότι μέχρι τότε θα τα καταφέρω.

Είναι αρκετές μέρες που δεν καπνίζω. Από τότε που διαγνώστηκε η παλιοααρρώστεια. Νοιώθω μια μικρή νοσταλγία, δεν το κρύβω. Όμως, αντίθετα με ότι πίστευα, αντιμετωπίζεται τελικά. Δεν είναι δα και ακατόρθωτο.

Όλοι λένε ότι με πήρε στο λαιμό του το τσιγάρο. Μάλλον έχουν δίκιο. Όμως είναι πια αργά".

Π. Λ.

Τ Ο Ρ Ο Δ Ι

Η ροδιά είναι πανέμορφο δέντρο, ύψους 2-5 μ., με μεγάλα κόκκινα άνθη. Εξαιτίας της ομορφιάς του χρησιμοποιείται συχνά στους κήπους και στα πάρκα για καλλωπιστικούς σκοπούς:

Ο καρπός της ροδιάς, το ρόδι, είναι πανάρχαιο φρούτο. Υπάρχουν γι' αυτό αναφορές στους Ομηρικούς Ύμνους και στο Βιβλίο της Εξόδου.

Στην Ελληνική Μυθολογία έχουμε επίσης πολλές αναφορές. Ο πιο παλιός μύθος είναι ίσως αυτός που συνδέει την Ροδιά με τον Ωρίωνα. Ο πανέμορφος γιός της Γης και ένας από τους μεγαλύτερους και λαμπρότερους αστερισμούς, ο Γίγας Ωρίων, νυμφεύθηκε την Σίδη, αλλά δεν στάθηκε τυχερός διότι η Σίδη παινεύτηκε πως είναι πιο όμορφη από την Ήρα. Η θεά, για τιμωρία, την έστειλε στον Κάτω κόσμο όπου μεταμορφώθηκε σε ροδιά.

Ο Άδης, όταν απήγαγε την Περσεφόνη, της έδωσε να φάει ρόδι και αυτή ξέχασε την μητέρα της Δήμητρα.

Σύμφωνα με άλλους μύθους, η ροδιά φύτρωσε από το αίμα του Διόνυσου. Μετά τη γέννησή του από το μηρό του Δία, η απατημένη Ήρα έδωσε εντολή στους Τιτάνες να τον σκοτώσουν. Από το αίμα του κατεσφαγμένου Διόνυσου φύτρωσε μια λυγερόκορμη ροδιά. Επίσης, σύμφωνα με την θέληση των Ερινύων, στον τάφο του Πολυνείκη, του γιού του Οιδίποδα, φύτρωσε μια ροδιά που οι καρποί της έσταζαν αίμα όταν τους άνοιγες.

Στα μέρη μας, η ροδιά ήταν ανέκαθεν σύμβολο γονιμότητας. Ήδη από τους Ελληνιστικούς Χρόνους έως και σήμερα σπάμε ένα ρόδι στο πάτωμα σε γάμους, και την πρωτοχρονιά, σε ένδειξη αφθονίας, γονιμότητας και καλής τύχης.

Ο φλοιός του ροδιού, πλούσιος σε τανίν-

νη, αλλά και ο χυμός, χρησιμοποιήθηκαν επί αιώνες για την βαφή των χαλιών της Ανατολής και για την κατεργασία των δερμάτων σε πολλές περιοχές της γης. Μετά από βρασμό των σπόρων, λαμβάνεται ένα έντονο μαύρο χρώμα σαν μελάνι. Στην Ινδία και σε άλλες χώρες, η φλούδα του ροδιού χρησίμευε για την βαφή του μαλλιού σε τόνους κίτρινους και μαύρους, ενώ με εκχύλισμα από την ρίζα

της ροδιάς και με τη βοήθεια βάμματος σιδήρου παράγονται βαφές σε τόνους σκούρου μπλε.

Ήδη από το Μεσαίωνα είχε ανακαλυφθεί ότι η ροδιά περιέχει ένα αλκαλοειδές. Βράζοντας τη ρίζα, το φλοιό και το φλοιό του καρπού παράγεται ένα ανθελμινθικό φάρμακο, ιδιαίτερα αποτελεσματικό κατά της ταινιάς.

Το σιρόπι του ροδιού, που στο παρελθόν παρασκευαζόταν αποκλειστικά από ρόδια της νήσου Γρενάδα της Καραϊβικής, δίνει την φρουτώδη γεύση και το κόκκινο χρώμα στην τεκίλα Sunrise και σε αρκετά άλλα κοκτέιλ.

Οι κόκκοι ή ο χυμός του ροδιού χρησιμοποιούνται στην καλή κουζίνα για την διακόσμηση των πιάτων με κυνήγι ή πουλερικά, ή στις φρουτοσαλάτες.

Από το χυμό του ροδιού, μετά από ζύμωση, παράγεται μία ποικιλία κρασιού, με μεγαλύτερους παραγωγούς την Αρμενία και το Ισραήλ. Μοιάζει σε γεύση με τα γλυκά κρασιά που πίνονται ως επιδόρπιο

ή με τα κρασιά του νότου, όπως το πορτό και το σέρι.

Πολλές οι χρήσεις του ροδιού και μεγάλη η ιστορία του. Όμως, το σπουδαιότερο, είναι η ομορφιά του. Τίποτε δεν συγκρίνεται δίπλα σε μία ανθισμένη ροδιά, σε ένα μισάνοιχτο ρόδι, με τα μύρια, σπιλπνά, καλογουαλισμένα ρουμπίνια!

Π. Λ.

ΟΙ ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

α) ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΑ

ΕΛΛΑΔΑΣ

• Την 18 Ιουλίου 2011 κυκλοφόρησε η 3η σειρά γραμματοσήμων Αγίου Όρους του 2011 με τίτλο “ΠΡΩΤΟΓΡΑΜΜΑΤΑ Γ”, κλάσεων € 0.50, 0.60, 0.75, 0.85, 1.47 και 2.00 (Σύνολο € 6.17), σε 45.000 πλήρεις σειρές, 6.000 διπλούς ΦΠΗΚ προς € 8.80, 2500 απλά λευκώματα σειράς προς € 35.00 και 21.000 Κάρτες Μάξιμουμ προς € 1.60 .

• Στις 5 Οκτωβρίου κυκλοφόρησε η 8η σειρά γραμματοσήμων του 2011 με τίτλο “150 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟΥ”, επτά κλάσεων συνολικής αξίας € 10.00, σε 150.000 πλήρεις σειρές και σε φύλλα των δέκα γραμματοσήμων, καθώς και 100.000 αριθμημένα φεγιά προς € 5.00 το καθένα. Κυκλοφόρησαν επίσης 10.000 διπλοί ΦΠΗΚ προς € 13.20, 10.000 ΦΠΗΚ με το φεγιά προς € 6.60, 1.500 απλά λευκώματα σειράς προς € 26.00 και 3.000 ειδικά συλλεκτικά λευκώματα προς € 40.00.

- Στις 22 Νοεμβρίου κυκλοφόρησε η 9η σειρά γραμματοσήμων του 2011 με τίτλο "ΕΛΛΗΝΕΣ ΗΘΟΠΟΙΟΙ" (μέρος β'), έξι κλάσεων συνολικής αξίας € 6.13, σε 150.000 πλήρεις σειρές. Διατίθενται σε φύλλα των 25, καθώς και σε 10.000 αριθμημένα φυλλαράκια που περιλαμβάνουν μία πλήρη σειρά και πωλούνται στην ονομαστική τιμή των γραμματοσήμων. Κυκλοφόρησαν επίσης 15.000 ΦΠΗΚ προς € 8.00, 1.000 τυποποιημένες σειρές γραμματοσήμων προς € 9.40, 1.000 απλά λευκώματα σειράς προς € 14.60, 2.000 λευκώματα σειράς πολυτελείας προς € 30.00 και 9.000 (1500 X 6) Κάρτες Μάξιμουμ PREPAID προς € 1.60.

- Στις 15 Δεκεμβρίου κυκλοφόρησε η 10η σειρά γραμματοσήμων του 2011 με τίτλο "ΧΡΥΣΟΣ ΥΓΡΟΣ ΣΤΙΒΟΣ 2011", αποτελούμενη από δύο Φεγιέ 70 X 90 χιλ., αξίας € 3.00 + 3.00, και 30.000 αριθμημένα τεμάχια το καθένα. Κυκλοφόρησαν επίσης 10.000 διπλοί ΦΠΗΚ προς € 8.00 και 1.000 απλά λευκώματα σειράς προς € 17.80, που περιλαμβάνουν τα φεγιέ και τους δύο ΦΠΗΚ.

- Την 15 Δεκεμβρίου 2011 κυκλοφόρησε η 4η σειρά γραμματοσήμων Αγίου Όρους του

2011 με τίτλο “ΠΡΩΤΟΓΡΑΜΜΑΤΑ Δ”, κλάσεων € 0.50, 0.60, 0.85, 1.00, 1.47 και 2.00 (Σύνολο € 6.42), σε 45.000 πλήρεις σειρές, 6.000 διπλούς ΦΠΗΚ προς € 9.20, 2500 απλά λευκάματα σειράς προς € 35.00 και 21.000 Κάρτες Μάξιμουμ προς € 1.60 .

ΚΥΠΡΟΥ

- Στις 11 Νοεμβρίου 2011 κυκλοφόρησε η σειρά “ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ 2011” σε 50.000 πλήρεις σειρές προς € 1.41, 8.000 διπλούς ΦΠΗΚ € 2.09 και 900 σειρές σε Κάρτες Μάξιμουμ προς € 2.56 η σειρά.

β) ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΕΣ ΣΦΡΑΓΙΔΕΣ

ΕΛΛΑΔΑΣ

- Με την ευκαιρία της 7ης Φιλοτελικής Έκθεσης Δράμας χρησιμοποιήθηκε στις 3 Οκτωβρίου 2011 Ειδική Αναμνηστική Σφραγίδα.
- Με την ευκαιρία της Τελετής Αφής της Φλόγας των Χειμερινών Ολυμπιακών Αγώνων Νέων, χρησιμοποιήθηκε στις 17 Δεκεμβρίου 2011 Ειδική Αναμνηστική Σφραγίδα.

ΚΥΠΡΟΥ

- C18/2011. Χρησιμοποιήθηκε από 18 Δεκεμβρίου 2011 έως 18 Ιανουαρίου 2012, με την ευκαιρία της Παγκύπριας Φιλοτελικής Έκθεσης “ΚΥΠΡΟΣ 2011” που διεξήχθη στο Δημοτικό Μουσείο Θαλάσσιας Ζωής της Αγίας Νάπας τις παραπάνω ημερομηνίες.

γ) ΣΦΡΑΓΙΣΤΙΚΟΙ ΔΑΚΤΥΛΙΟΙ ΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΑ ΣΥΝΘΗΜΑΤΑ:

ΕΛΛΑΔΑΣ

- “5-8 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ, ΕΟΡΤΗ ΠΟΛΕΜΙΚΗΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ”. Χρησιμοποιήθηκε από 26 έως 30 Σεπτεμβρίου 2011.

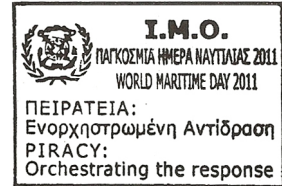
ΚΥΠΡΟΥ

• S15/2011. Χρησιμοποιήθηκε από 3 έως 5 Οκτωβρίου 2011 με την ευκαιρία της Παγκόσμιας Ημέρας Ναυτιλίας. (Γνωστή επαναλαμβανόμενη σφραγίδα, με την θεματικά ενδιαφέρουσα προσθήκη στην "Πειρατεία").

• S16/2011. Χρησιμοποιήθηκε από 6 έως 10 Οκτωβρίου 2011 με την ευκαιρία των εκδηλώσεων για την Παγκόσμια Ημέρα Ταχυδρομείων. (Γνωστή επαναλαμβανόμενη σφραγίδα).

• S17/2011. Χρησιμοποιήθηκε από 27 έως 29 Οκτωβρίου 2011, κατά τη διάρκεια της Διεθνούς Φιλοτελικής Έκθεσης "SIMDELFFINGEN 2011" που έγινε στην ομώνυμη πόλη της Γερμανίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΑ ΟΗΕ

Στις 08 Δεκεμβρίου 2011 κυκλοφορήσαν πέντε νέες σειρές γραμματοσήμων έκδοσης ΟΗΕ ως εξής:

- 7η/2001, με τίτλο "NORDIC". Η αξία της σειράς είναι € 3.71, του ΦΠΗΚ COMBO 4,61 € και του ΦΠΗΚ TRIPLE 4,42 €.
- 8η/2001, με τίτλο "AIDS". Η αξία του ΦΕΓΙΕ είναι 8,01 € και του ΦΠΗΚ ΦΕΓΙΕ COMBO 9,21 €.
- 9η/2011, με τίτλο "ECOSOC". Η αξία της σειράς είναι 4,20 €, του ΦΠΗΚ COMBO 5,14 € και του ΦΠΗΚ TRIPLE 4,94 €.
- 10η/2011, με τίτλο "SPECIES". Η αξία της σειράς είναι 7,32 €, της τετράδας 29,28 €, του ΦΠΗΚ COMBO 8,24 € και του ΦΠΗΚ T TRIPLE 8,06 €.
- 11η/2011, με τίτλο "FORESTS". Η αξία της σειράς είναι 4,16 €, της τετράδας 16,64 €, του ΦΠΗΚ COMBO 5,09 € και του ΦΠΗΚ TRIPLE 4,90 €.

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Την Δευτέρα, 23 Ιανουαρίου 2012 και ώρα 19.00', ο Σύλλογός μας γιορτάζει τον Καινούργιο Χρόνο και κόβει την πρωτοχρονιάτικη πίτα στην αίθουσα τελετών του Φιλοτελικού και Ταχυδρομικού Μουσείου, Πλατεία Παναθηναϊκού Σταδίου 5, μαζί με τον αδελφό σύλλογο των "Φιλοτελιστών των Αθηνών".

Η γιορτή θα διανθιστεί με την θεματική ομιλία του Παντελή Λεούση **Εθνικοί ύμνοι και πατριωτικά τραγούδια**, με ταυτόχρονη ηχητική και οπτική ψηφιακή υποστήριξη.

Καλεσμένα όλα τα μέλη και οι φίλοι μας!